

Subsidie agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Onderdeel van het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer
Aanvraagperiode 2011

Beheert u landbouwgrond in Nederland? En ligt deze grond in een gebied waar u subsidie voor agrarisch natuurbeheer kunt aanvragen? Dan komt u mogelijk in aanmerking voor subsidie agrarisch natuur- en landschapsbeheer in het Subsidiestelsel natuur- en landschapsbeheer.

Inhoud

Inleiding	4
Belangrijkste onderdelen SNL	5
1 Hoe kunt u subsidie aanvragen?	8
1.1 Subsidie aanvragen	8
1.2 Behandeling van uw aanvraag	8
1.3 Jaarlijks uitbetaling aanvragen	9
1.4 Tijdbalk	9
2 Waarvoor kunt u subsidie aanvragen?	10
2.1 Subsidie individueel agrarisch natuurbeheer	10
2.2 Subsidie landschapsbeheer	10
2.3 Subsidie via een collectief agrarisch beheerplan	10
2.4 Toeslag ruige stalmest	10
2.5 Probleemgebiedenvergoeding	11
2.6 Subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap	11
3 De aanvrager	12
3.1 Individuele beheerder	12
3.2 Uitgesloten van aanvraag	12
4 Het perceel	13
4.1 Natuurbeheerplan	13
4.2 Landbouwgrond	13
4.3 Beheereenheid	13
4.4 Cumulatie	15
4.5 Aanvragen per provincie	15
5 Verantwoordelijkheden en verplichtingen	16
5.1 Controles	16
5.2 Kortingen	16
5.3 Randvoorwaarden (Cross Compliance)	16
6 Wat als...	17
6.1 Algemene regels	17
6.2 ... u vergeet een verzoek tot uitbetaling te doen in de Gecombineerde opgave?	17
6.3 ... u de beheereenheid verkoopt/verpacht?	18
6.4 ... u de beheereenheid verkoopt aan één van de volgende organisaties?	18
6.5 ... u de beheereenheid wilt uitbreiden?	18
6.6 ... u de beheereenheid wilt verkleinen?	19
6.7 ... uw huidige subsidie volgend jaar afloopt?	19
6.8 ...uw huidige subsidie volgend jaar nog doorloopt?	19
6.9 ... de beheerder overlijdt?	20
6.10... uw beheereenheid valt binnen een landinrichtingsproject of uw beheereenheid wordt onteigend?	20
6.11 ... u het niet eens bent met een beslissing?	20
7 Subsidiepakketten	21
De agrarische beheerpakketten	22
Groen Blauwe Landschapselementen	31
Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)	40
Heeft u vragen?	41

Inleiding

In Nederland liggen veel landbouwgebieden die bij natuurvriendelijk beheer waardevol zijn voor natuur en landschap. Deze natuurwaarden willen wij graag behouden en verder ontwikkelen. Dit geldt bijvoorbeeld voor landbouwgebieden waar veel weidevogels voorkomen, of voor gebieden waar goede kansen liggen voor specifieke planten- en diersoorten. Uw landbouwgrond kan ook in zo'n gebied liggen.

Beheert u uw landbouwgrond al op een natuurvriendelijke manier of wilt u dit gaan doen? Dan komt u mogelijk in aanmerking voor een vergoeding. De afgelopen jaren kon dit via het Programma Beheer. Vanaf 2010 kan dit via het Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL).

Het SNL gaat uit van effectief en efficiënt agrarisch natuurbeheer. U krijgt een vergoeding voor het beheer dat u voert.

Bij het opstellen van het SNL hebben de provincies samengewerkt met vertegenwoordigers van particuliere eigenaren, natuurbeschermings- en landbouworganisaties.

Wat vindt u in deze brochure?

In deze brochure leest u meer over de algemene voorwaarden die voor u als beheerder van belang zijn en voor het perceel waarvoor u subsidie aanvraagt. Ook vindt u informatie over alle beheerpakketten agrarisch natuur- en landschapsbeheer. De subsidietafelen voor het SNL 2011 kunt u vanaf oktober 2010 opvragen bij uw provincie of bij het Portaal Natuur en Landschap.

Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP2)

Een deel van de SNL-subsidie is afkomstig van de Europese Unie. Daarom stelt ook 'Brussel' eisen aan de uitvoering van het SNL. Het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) is een subsidieprogramma dat op de ontwikkeling van het platteland in brede zin is gericht. Het is de nationale invulling van de Europese Plattelandsverordening (de kaderverordening Plattelandsontwikkeling). Het POP 2007-2013, oftewel POP2, volgt op de eerste periode 2000-2006 (POP1). De kaderverordening Plattelandsontwikkeling (Verordening (EG) nr. 1698/2005) en de daarbij behorende nieuwe financierings-, controle-, uitvoeringsverordening en overgangsbepaling van POP1 naar POP2 zijn in september 2006 door de Europese Raad vastgesteld. De inhoud van deze verordeningen heeft gevolgen voor aanvragers van het SNL.

Deze brochure is geschreven volgens de regels vanuit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) en POP2. Met het ILG kunnen provincies de rijksdoelen voor het inrichten van hun landelijk gebied gaan realiseren. Het ILG maakt onderdeel uit van POP2.

Belangrijkste onderdelen SNL

Vraagt u subsidie aan in het SNL, dan komt u een aantal nieuwe dingen tegen. U krijgt bijvoorbeeld te maken met het provinciale Natuurbeheerplan, de Index Natuur en Landschap en afhankelijk van het natuurdoel met collectieve beheerplannen en de gebiedscoördinator. Een korte uitleg.

Eenvoudig aanvragen via internet

U vraagt de SNL-subsidie eenvoudig via internet aan. Een aanvraag via internet is minder foutgevoelig. Veel gegevens worden direct gecontroleerd. U krijgt ook alleen die vragen te zien die voor u van toepassing zijn en u kunt hulp krijgen bij het invullen van uw aanvraag. In de opgave op internet staat informatie bij de vragen en er is een helppagina. Komt u er dan nog niet uit? Dan hebben de medewerkers van Het LNV-Loket de mogelijkheid met u mee te kijken in de aanvraag.

Resultaatverplichting vervalt

Een belangrijke wijziging is het vervallen van de resultaatverplichting. Nu beoordelen Dienst Regelingen (DR) en de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (nVWA) of u het beheer uitvoert dat hoort bij de gekozen natuurdoelen.

De provincie maakt een Natuurbeheerplan

Uw provincie bepaalt in welke gebieden u subsidie kunt krijgen voor (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer via SNL. Zij maakt hiervoor een Natuurbeheerplan waarin de beheerpakketten (beheertypen) voor alle (agrarische) natuurgebieden vastliggen. U kunt alleen subsidie krijgen voor het beheertype dat in het Natuurbeheerplan is vastgesteld voor uw gebied. De subsidie voor het beheertype moet ook zijn opengesteld in het openstellingsbesluit van uw provincie. In het openstellingsbesluit staat ook welk bedrag beschikbaar is voor de beheertypen en toeslagen.

De beheertypen zijn in veel gevallen verder onderverdeeld in agrarische beheerpakketten en beheerpakketten voor landschap. Deze beheerpakketten zijn zoveel mogelijk vereenvoudigd.

Houd er rekening mee dat een aantal beheertypen in het SNL er anders uitziet dan de subsidiepakketten in het Programma Beheer ((P)SAN). Ook komt een aantal pakketten uit het Programma Beheer niet terug in het SNL.

Heeft u vragen over het Natuurbeheerplan? Neem dan contact op met uw provincie of kijk op de website van uw provincie of uw provinciale informatieloket. U vindt de gegevens van de provincies en de informatieloketten achterin deze brochure.

Index Natuur en Landschap

De natuurbeheertypen zijn gebaseerd op een landelijke uniforme “natuurtaal” die is ontwikkeld door natuurbeheerorganisaties, agrarische en particuliere organisaties en overheden. Deze natuurtaal ligt vast in de Index Natuur en Landschap en vormt de basis voor het natuurbeheerplan van uw provincie. De Index beschrijft welke typen (agrarische) natuur en landschap we kennen in Nederland.

De vergoeding

De subsidie voor agrarisch natuurbeheer bestaat uit zes vergoedingen, die horen bij elk van de zes kalenderjaren waarvoor u subsidie krijgt. De vergoeding wordt jaarlijks marktconform berekend. Het subsidiebedrag dat u krijgt wordt berekend op basis van de vastgestelde hectarevergoeding die hoort bij het gekozen beheerpakket en het aantal hectares waarvoor u subsidie krijgt.

Vraagt u subsidie aan voor agrarisch landschap? Dan krijgt u een jaarlijkse vaste vergoeding voor het onderhoud van de landschapselementen waarvoor u subsidie heeft aangevraagd.

Vraag u subsidie aan voor individueel of collectief weidevogelbeheer? Dan kunt u naast de normale beheersubsidie een toeslag krijgen voor het uitrijden van ruige stalresten.

U vindt een overzicht van de beheervergoedingen op www.portaalnatuurenlandschap.nl.

Collectieve beheerplannen en de gebiedscoördinator

De provincie kan voor weidevogelgebieden en akkervogelgebieden in haar natuurbeheerplan aangeven dat een goed afgestemd (collectief) beheer verplicht is. Belangrijkste reden hiervoor is dat door samenwerking tussen de beheerders betere natuurresultaten gehaald kunnen worden. Het gaat hierbij om de afstemming tussen alle betrokken beheerders in het gebied. In het natuurbeheerplan van uw provincie ziet u of dit voor u van toepassing is.

De gebiedscoördinator

De door de provincie aangestelde gebiedscoördinator heeft de coördinatie over een bepaald gebied. Hij zorgt ervoor dat de provinciale doelstellingen voor agrarisch natuurbeheer worden gehaald en heeft dan ook regelmatig overleg met de provincie over de voortgang van het beheer. Hij heeft ook een adviesrol voor de provincie en de beheerders en adviseert bijvoorbeeld over de stand van zaken van de doelstellingen. Gebiedscoördinatoren zijn vaak bestaande organisaties in het gebied, bijvoorbeeld agrarische natuurverenigingen.

Gebiedscoördinator maakt een collectief beheerplan

De gebiedscoördinator vraagt de agrarische ondernemers in zijn beheergebied vóór de aanvraagperiode of zij willen meedoen aan het collectief agrarisch natuurbeheer in zijn werkgebied en voor welke beheereenheden, beheerpakketten en oppervlakte zij dat willen. De gebiedscoördinator stemt dit af op de natuurdoelstellingen van het gebied en maakt hiermee een collectief beheerplan. Hij verwerkt alle gegevens over deelnemers, beheereenheden, oppervlakten en beheerpakketten in het collectieve beheerplan en op een digitale kaart. Het collectieve beheerplan en de kaart die hierbij hoort, legt hij ter goedkeuring voor aan de provincie.

Goedgekeurd collectief beheerplan bij aanvraag

De provincie beoordeelt of het collectieve beheerplan aansluit bij de doelstellingen uit het natuurbeheerplan en of het past binnen de financiële afspraken. De provincie beslist daarna over het plan.

Wilt u meedoen aan collectief beheer?

Wilt u meedoen aan collectief beheer? Neem dan contact op met de gebiedscoördinator in uw gebied. Samen bespreekt u de mogelijkheden voor uw bedrijf. Uw aanvraag moet passen in het collectieve beheerplan en de kaart die daarbij hoort. Omdat het collectieve beheerplan jaarlijks kan wijzigen, kan ook het aantal hectares waarmee u aan het collectieve beheer meedoet jaarlijks wijzigen.

U kunt alleen subsidie krijgen voor collectief beheer als uw percelen in een collectief beheerplan zijn opgenomen.

De gebiedscoördinator kan u helpen bij uw subsidieaanvraag. Een overzicht met de namen van de gebiedscoördinatoren vindt u op www.portaalnatuurenlanschap.nl.

Wat geeft u op in de aanvraagperiode?

U geeft in de aanvraagperiode voor SNL voor de zesjarige subsidieperiode per collectief beheerplan een minimum en een maximum aantal hectares op waarvoor u wilt deelnemen aan het collectief beheer (bijvoorbeeld minimaal 0,50 en maximaal 10,00 hectare).

De minimale oppervlakte voor collectief weidevogelbeheer mag niet kleiner zijn dan 0,5 hectare. Voor collectief akkervogelbeheer is 30 are het minimum.

De maximumoppervlakte is het maximum aantal hectares dat u in één van de komende zes jaar verwacht te gaan beheren, want in de periode van de komende zes jaar moet alles wat u doet daarbinnen passen. De maximumoppervlakte kan niet groter zijn dan uw totale bedrijfsareaal.

Voor collectief weidevogel- en akkervogelbeheer geeft u in de aanvraagperiode alléén het minimale en maximale aantal hectares op. De gebiedscoördinator levert de ingetekende percelen aan de provincie en aan Dienst Regelingen aan.

Alleen nog individuele aanvragen

In het SNL vraagt u individueel subsidie aan. U bent dus zelf verantwoordelijk voor het insturen van uw subsidieaanvraag voor de zesjarige subsidieperiode. U kunt wel iemand machtigen om uw aanvraag in te sturen, bijvoorbeeld een agrarische natuurvereniging of een andere intermediair.

Aanvraag uitbetaling via Gecombineerde opgave

Om voor uitbetaling van uw subsidie in aanmerking te komen, vraagt u in het SNL ieder jaar uitbetaling van uw subsidie aan. U doet dit via de Gecombineerde opgave in de periode van 1 april tot 15 mei. De opgave is voor de Landbouwtelling, mestwetgeving en de aanvraag voor de Bedrijfstoeslag en andere subsidies van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid. Dit jaarlijkse betaalverzoek is onder meer verplicht voor alle Europese subsidies die gekoppeld zijn aan een perceel. U stuurt uw betaalverzoek samen met de opgave voor 15 mei in.

We betalen de subsidie uit aan degene die op 15 mei – de peildatum - van het beheerjaar het gebruiksrecht heeft over de beheereenheid. Deze datum is de einddatum voor inzending van de Gecombineerde opgave.

U vraagt dus elk jaar zelf uitbetaling aan via de Gecombineerde opgave in het jaar voorafgaand aan de betaling. De gebiedscoördinator kan niet voor de groep een betaalverzoek doen. Heeft u een betalingsverzoek ingediend, dan krijgt u de eerste uitbetaling na afloop van het eerste jaar van de subsidieperiode. De tweede tot en met vijfde betaling krijgt u telkens een jaar later, na het betaalverzoek via de Gecombineerde opgave.

Dienst Regelingen beslist namens de provincie of uw aanvraag wordt goedgekeurd.

1

Hoe kunt u subsidie aanvragen?

U wilt subsidie voor agrarisch natuurbeheer of landschapsbeheer aanvragen. Wat moet u daarvoor doen en wat gebeurt er met uw aanvraag?

1.1 Subsidie aanvragen

De aanvraagperiode is van 15 november 2010 tot en met 14 januari 2011.

U kunt de subsidie aanvragen via internet of op papier. U vraagt de subsidie snel en gemakkelijk aan via internet. Het aanvragen via internet is minder foutgevoelig doordat er al een aantal controles in de digitale aanvraag is verwerkt. Bij het digitaal aanvragen ziet u de beheertypekaart met daarop de gebieden waar agrarisch natuurbeheer mogelijk is. U ziet ook de gewaspercelenlaag van Dienst Regelingen. Hierop staan de percelen die opgegeven zijn met de Gecombineerde opgave. De maximale oppervlakte waarvoor u subsidie voor het SNL kunt aanvragen, bepalen we mede aan de hand van deze percelen.

U kunt in de aanvraagperiode subsidie aanvragen via Mijn dossier of met het aanvraagformulier 'Subsidiestelsel natuur- en landschapsbeheer, onderdeel agrarisch natuurbeheer'.

Vanaf 1 januari 2011 moet u voldoen aan de verplichtingen. Ook als u nog geen beschikking tot subsidieverlening heeft ontvangen.

Uitbreiding van uw SNL-subsidie

Ontvangt u al SNL-subsidie? Dan kunt u tijdens de subsidieperiode uw subsidie voor agrarisch natuur- of landschapsbeheer vergroten. Een keer per jaar kunt u subsidie voor uitbreiding aanvragen in de aanvraagperiode voor SNL. Dit doet u met het aanvraagformulier Uitbreiding SNL agrarisch. Met dit formulier kunt u in de aanvraagperiode 2011 ook toeslag ruige mest aanvragen.

Doet u mee aan het collectief beheer en wilt u het maximale aantal hectares waarvoor u meedoet aan collectief beheer vergroten? Geef dan op het formulier Uitbreiding agrarisch natuur- en landschapsbeheer de nieuwe (hogere) maximale oppervlakte op waarvoor u meedoet aan collectief weidevogel- of akkervogelbeheer. U vraagt alleen uitbreiding voor collectief beheer aan als u met een grotere oppervlakte in het collectieve beheerplan wilt deelnemen dan het

maximale aantal hectares dat u bij het begin van uw SNL-subsidie heeft opgegeven.

1.2 Behandeling van uw aanvraag

Wij nemen uw aanvraag in behandeling als deze compleet is en u hem op tijd naar ons heeft toegestuurd.

Volledigheid

U moet het aanvraagformulier volledig en naar waarheid invullen en inclusief bijlagen opsturen, anders kunnen wij uw aanvraag niet in behandeling nemen en beoordelen. De datum waarop uw aanvraag volledig is bepaalt de ontvangstdatum. De afmetingen die u opgeeft in uw aanvraag moeten overeenkomen met de afmetingen van de beheereenheid in het veld. Als er afwijkingen worden geconstateerd kan dit tot gevolg hebben dat er een terugvordering en/of sanctie plaatsvindt.

Het kan zijn dat u nog aanvullende gegevens moet aanleveren. U krijgt hierover schriftelijk bericht. U heeft dan eenmalig veertien dagen de tijd om uw aanvraag aan te vullen of een verschil in omvang te verklaren. De termijn van veertien dagen geldt vanaf het moment dat wij u om de aanvulling vragen.

Tijdigheid

Als u uw aanvraag buiten de aanvraagperiode opstuurt, dus te vroeg of te laat, dan nemen we uw aanvraag niet in behandeling. U krijgt hiervan schriftelijk bericht. Als u te vroeg uw aanvraag heeft ingestuurd kunt u dan een nieuwe aanvraag insturen tijdens de aanvraagperiode. Als u te laat uw aanvraag heeft ingestuurd kunt u helaas in deze aanvraagperiode geen nieuwe aanvraag indienen. Zorg er dus voor dat u uw aanvraag tijdig opstuurt!

Het kan zijn dat er onvoldoende budget is voor alle aanvragen. In dat geval verloopt de toekenning van uw subsidie volgens het principe 'wie het eerst komt, het eerst maakt'. Hierbij is de datum waarop uw aanvraag volledig bij ons binnen is bepalend, niet de datum waarop u uw aanvraag heeft verstuurd. Een uitzondering hierop is het collectief beheer.

1.3 Jaarlijks uitbetaling aanvragen

Om voor uitbetaling van uw subsidie in aanmerking te komen, moet u ieder jaar een betalingsverzoek aanvragen. U doet dit via de Gecombineerde opgave in de periode van 1 april tot en met 15 mei.

Vul ieder jaar weer de beheereenheid waarvoor u de positieve beschikking heeft ontvangen met de omvang in in de Gecombineerde opgave. De opgave is voor de Landbouwtelling, mestwetgeving en de aanvraag voor de Bedrijfstoeslag en andere subsidies van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid. Dit jaarlijkse betalingsverzoek is onder meer verplicht voor alle Europese subsidies die gekoppeld zijn aan een perceel. U stuurt uw betalingsverzoek samen met de opgave voor 15 mei in.

Heeft u tijdig een betalingsverzoek gedaan dan krijgt u na afloop van het eerste jaar van de subsidieperiode de eerste uitbetaling. U vraagt dus elk jaar zelf uitbetaling aan via de Gecombineerde opgave in het jaar voorafgaand aan de betaling. De tweede tot en met vijfde betaling krijgt u telkens een jaar later, na een betalingsverzoek via de Gecombineerde opgave.

1.4 Tijdbalk

In de tijdbalk ziet u hoe een SNL-subsidietraject eruit kan zien.

Uw aanvraag loopt op 31 december 2010 af:

Start (wat vooraf gaat)

2010	U vult de aanvraag (digitaal) in... Dienst Regelingen verwerkt uw aanvraag...	...en verstuurt deze naar Dienst Regelingen ...en stuurt u een ontvangstbevestiging ...accepteert en beoordeelt uw aanvraag ...en laat u weten of en in hoeverre uw aanvraag is goedgekeurd en u ontvangt een beschikking tot subsidieverlening
------	--	--

Start subsidie (1ste subsidieperiode)

2011	De subsidieperiode van 6 jaar begint...
2011/2016	U vraagt jaarlijks uitbetaling van de subsidie aan via de Gecombineerde opgave
2016	De subsidieperiode loopt ten einde en u vraagt eventueel vervolgsubsidie aan

Afronding subsidieperiode

2016	De subsidieperiode is voorbij... Dienst Regelingen stelt de subsidie vast
------	---

U heeft een of meerdere aanvragen die per 31 december 2010 of voor 1 december 2011 aflopen en u wilt gebruik maken van een overbruggingsperiode:

Als u een of meerdere SAN-aanvragen heeft die aflopen, dan kunt u ervoor kiezen deze aanvragen te bundelen tot één nieuwe SNL-aanvraag. Dit kan alleen als uw subsidie-aanvragen voor de SAN op 31 december 2010 of voor 1 december 2011 aflopen. Uw SNL-aanvraag gaat dan in per 1-1-2012 voor een periode van zes jaar plus een aanvulling aan de voorkant van maximaal 1 jaar.

Een voorbeeld: U heeft drie aflopende subsidieaanvragen voor de SAN. Een aanvraag loopt af per 31 december 2010, een per 28 februari 2011 en de laatste loopt af per 30 juni 2011. U kiest ervoor deze drie aanvragen samen te voegen tot één nieuwe subsidieaanvraag voor het SNL.

In dit geval krijgt uw SNL-aanvraag als einddatum 31 december 2017. De looptijd van uw subsidie is dan zes jaar plus de aanvulling aan de voorkant. In het voorbeeld: zes jaar voor de aanvraag die op 31 december 2010 afloopt, zes jaar en tien maanden voor de aanvraag die in februari 2011 afloopt en zes jaar en zes maanden voor de aanvraag die eind juni 2011 afloopt.

Let wel: om in 2013 subsidie uitbetaald te krijgen over 2012, moet u uitbetaling van de subsidie aanvragen in de aanvraagperiode van de Gecombineerde opgave in 2012.

2

Waarvoor kunt u subsidie aanvragen?

Het SNL kent subsidies en toeslagen. U kunt subsidie aanvragen voor een agrarisch beheerpakket of een beheerpakket landschap met een looptijd van zes jaar. Dit noemen we een subsidieperiode of subsidietijdvak.

Voor alle typen pakketten gelden gedurende de hele subsidieperiode beheersvoorschriften en pakketvoorwaarden. Deze staan in deze brochure bij hoofdstuk 7.

2.1 Subsidie individueel agrarisch natuurbeheer

Dit is een jaarlijkse vergoeding voor beheer. Als een perceel in een aangegeven gebied voor agrarisch natuurbeheer ligt, dan kunt u subsidie aanvragen voor de pakketten die in dat gebied zijn opengesteld. Beheerpakketten mogen elkaar meestal niet overlappen. U kunt op één oppervlakte maar één beheerpakket afsluiten.

Een uitzondering hierop zijn de ganzenpakketten. Deze mogen overlappen met pakketten voor weidevogelbeheer. Dat kan natuurlijk alleen als beide mogelijkheden ook in het natuurbeheerplan staan.

Welke pakketten zijn er?

Voor het agrarisch natuur- en landschapsbeheer geeft de provincie in het natuurbeheerplan aan in welke gebieden u beheerpakketten kunt afsluiten voor:

- weidevogelbeheer
- akkervogelbeheer
- botanisch beheer van graslanden zowel volleveld als randen
- botanisch beheer op akkers zowel volleveld als randen
- landschapsbeheer

Het natuurbeheerplan en de Index met alle beheerpakketten vindt u op www.portaalnatuurenlandschap.nl of op de website van uw provincie.

2.2 Subsidie landschapsbeheer

Dit is een jaarlijkse vaste vergoeding voor het onderhoud van bestaande landschapselementen.

De subsidie draagt bij aan het in stand houden van karakteristieke landschappen in uw regio. Er zijn verschillende landschapselementen waarvoor u subsidie kunt aanvragen, zoals bosjes, hagen, poelen en knotbomen.

In de pakketvoorwaarden en beheersvoorschriften van de landschapspakketten staat hoe u het landschapselement moet onderhouden. De pakketten vindt u verderop in deze brochure.

2.3 Subsidie via een collectief agrarisch beheerplan

Dit is een jaarlijkse vergoeding voor collectief beheer. In het natuurbeheerplan staat waar de provincie collectief beheer wenst en voor welke beheertypen. Collectief beheer kan worden voorgeschreven voor weidevogel- en akkervogelbeheer. Als de provincie in een bepaald gebied collectief beheer voorschrijft, dan kunt u de subsidie alleen via het collectief beheerplan krijgen.

Weidevogelbeheer

We doen al veel om het aantal weidevogels te verhogen, maar de weidevogelstand in Nederland daalt nog steeds. Om hier iets aan te doen, moeten we het beheer meer concentreren en afstemmen. Hierdoor ontstaat een mozaïek van graslandbeheer in een bepaald weidevogelgebied, waarin weidevogels veilig kunnen broeden, foerageren en opgroeien. De gebiedscoördinator kan het collectief beheer in het SNL jaarlijks aanpassen. U kunt bijvoorbeeld flexibel beheer voeren. Dit betekent dat u jaarlijks het beheer verschuift naar andere percelen. U kunt het beheer, met toestemming van de gebiedscoördinator, ook tijdens het seizoen nog verzwaren. Dat heet last minute beheer. Voor meer informatie over last minute beheer kunt u contact opnemen met uw provincie of uw provinciale informatiepunt.

De weidevogelgebieden staan op de kaart van het nieuwe natuurbeheerplan. U kunt deze subsidie aanvragen als uw gronden zijn opgenomen in een door uw provincie goedgekeurd collectief beheerplan.

2.4 Toeslag ruige stalmest

Als u subsidie voor weidevogelbeheer aanvraagt, kunt u naast de normale beheersubsidie een toeslag krijgen voor het uitrijden van ruige stalmest.

De toeslag ruige stalmest geldt voor het uitrijden van stalmest op land waarop een beheerpakket weidevogelgrasland ligt waarop toeslag ruige mest van toepassing is.

U moet jaarlijks minimaal tien en maximaal twintig ton ruige stalmest per hectare uitrijden om voor deze toeslag in aanmerking te komen. Het uitrijden van ruige stalmest is toegestaan in de periode van 1 februari tot 1 september met uitzondering van de verschillende rustperiodes. U mag elk jaar één keer ruige mest uitrijden per beheereenheid.

U moet het uitrijden van ruige stalmest binnen twee weken na het uitrijden bij DR melden. Vul hiervoor het formulier 'Melding uitrijden ruige stalmest' in. Als u het nummer van de beheereenheid niet (meer) weet, teken dan op een kaart (met een schaal van minimaal 1:5.000) in waar u de mest heeft uitgereden. U kunt het formulier en de kaart opvragen bij Het LNV-Loket. U krijgt geen toeslag als u het uitrijden van ruige stalmest niet of niet op tijd meldt.

2.5 Probleemgebiedenvergoeding

Als uw landbouwgrond in een probleemgebied ligt, kunt u in aanmerking komen voor een probleemgebiedenvergoeding. U kunt op de site van Het LNV-Loket in Mijn dossier een kaart raadplegen met de probleemgebiedenbegrenzing.

De probleemgebiedenvergoeding is een vergoeding die u krijgt op het beheerpakket als compensatie van het nadeel dat u heeft door de fysieke omstandigheden van uw perceel. Voorbeelden hiervan zijn reliëf en hoge grondwaterstanden. Deze omstandigheden zijn vaak van belang voor natuur en landschap. De overheid hecht er daarom waarde aan om deze omstandigheden te behouden.

U krijgt de vergoeding voor gebieden die door uw provincie als probleemgebied zijn aangewezen en zijn goedgekeurd door de Europese Commissie.

U vraagt de probleemgebiedenvergoeding jaarlijks, via de Gecombineerde opgave, aan. U krijgt een vergoeding voor de hectares die in een probleemgebied liggen. Meer informatie kunt u op de website van Het LNV-loket vinden.

Na afloop van het jaar waarin u probleemgebiedenvergoeding aanvraagt, volgt de beslissing over toekenning van probleemgebiedenvergoeding voor dat kalenderjaar. De betaling vindt gelijktijdig plaats met de jaarlijkse deelbetaling van uw beheerpakket SNL.

2.6 Subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap

Onder de 'Kwaliteitsimpuls natuur en landschap' vallen de investeringssubsidie en de subsidie functieverandering.

Meer informatie over deze subsidie vindt u op de website van uw provincie, Het LNV-loket en SKNL brochure.

3

De aanvrager

Wilt u weten of u in aanmerking komt voor subsidie? In dit hoofdstuk leest u aan welke voorwaarden u moet voldoen.

Algemeen

U komt alleen in aanmerking voor subsidie voor agrarisch natuurbeheer in het SNL als u landbouwgrond in Nederland beheert die is begrensd in een provinciaal Natuurbeheerplan. Ook beheert u op de peildatum van ieder beheerjaar in de subsidieperiode, 15 mei, agrarische grond.

U komt niet in aanmerking voor agrarisch natuurbeheer in het SNL als:

- het subsidiebedrag voor de aanvraag minder dan € 200 per jaar is.
- uw terrein niet voldoet aan de pakketvoorwaarden
- u de verplichtingen verbonden aan uw aanvraag al vanwege een ander wettelijk voorschrift moet naleven.
- u opzettelijk een onjuiste aanvraag instuurt of niet voldoet aan de subsidieverplichtingen.

3.1 Individuele beheerder

U bent de enige beheerder van het perceel waarvoor u subsidie aanvraagt. Voor een aantal beheertypen, zoals weide- en akkervogels kunt u meedoen met het collectief beheer. Uw provincie bepaalt in het natuurbeheerplan waar zij collectief beheer wenst.

Gemachtigde

U kunt uw subsidieaanvraag door een gemachtigde laten afhandelen. Een gemachtigde is een tussenpersoon die de subsidie voor u aanvraagt en (een deel van) de administratieve handelingen voor de aanvraag en beschikking(en) die hierbij horen uitvoert. U moet Dienst Regelingen laten weten dat er sprake is van een machtiging.

Doet u de aanvraag via internet, dan kan de machtiging ook via internet, Mijn dossier, geregistreerd worden.

Doet u de aanvraag via papier, dan heeft u twee mogelijkheden:

- U registreert de machtiging via internet, Mijn dossier, of
- U vult de bijlage 'Machtiging SNL' in.

Bij een machtiging zal alle correspondentie via de gemachtigde verlopen.

Dit kunt u doen door een machtiging bij de digitale aanvraag in Mijn dossier of de bijlage 'Machtiging SNL' in te vullen. Alle correspondentie zal dan via de gemachtigde verlopen.

3.2 Uitgesloten van aanvraag

De volgende organisaties kunnen niet deelnemen aan het agrarisch natuurbeheer in het SNL:

- Staatsbosbeheer
- particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties
- landinrichtingscommissies
- publiekrechtelijke lichamen (zoals waterschappen en gemeenten)

4

Het perceel

Het perceel waarvoor u subsidie wilt aanvragen, moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Hier leest u de belangrijkste voorwaarden. Een volledig overzicht van de voorwaarden vindt u bij de pakketbeschrijvingen achter in deze brochure.

Hieronder bespreken we de volgende voorwaarden:

- De aanvraag moet in een provinciaal Natuurbeheerplan zijn opgenomen.
- Het perceel moet landbouwgrond zijn.
- Het perceel moet een beheereenheid zijn.
- U mag geen andere subsidies met hetzelfde doel voor het perceel ontvangen.
- Het perceel mag niet provincieoverschrijdend zijn. Dit geldt ook voor de hele aanvraag.

4.1 Natuurbeheerplan

De provincies bepalen in welke gebieden u subsidie kunt krijgen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Iedere provincie maakt hiervoor haar eigen Natuurbeheerplan. De provincie legt in het Natuurbeheerplan haar doelen voor natuurbeheer, landschapsbeheer en agrarisch natuurbeheer vast. Zij maakt daarbij gebruik van de Index Natuur en Landschap, beheertypekaarten en ambitiekaarten.

Het subsidiepakket dat u aanvraagt moet passen binnen de doelstellingen van dit Natuurbeheerplan. Hierbij geldt het Natuurbeheerplan zoals Gedeputeerde Staten dit heeft vastgesteld minimaal zes weken vóórdat de aanvraagperiode opengaat.

4.2 Landbouwgrond

U kunt SNL beheerpakketten aanvragen voor landbouwgrond in Nederland. Landbouwgrond is grond waarop een landbouwactiviteit wordt uitgeoefend.

Onder een landbouwactiviteit verstaan we:

- produceren, fokken of telen, inclusief het oogsten van landbouwproducten
- melken, fokken en het houden van dieren voor landbouwdoeleinden of

- de grond in goede landbouw- en milieuconditie houden zoals vastgesteld in artikel 6 van de Verordening (EG) nr. 73/2009.

Landbouwgrond komt in aanmerking voor subsidie voor het SNL, als het aan de bovenstaande criteria voldoet.

Als het perceel waarvoor u subsidie aanvraagt geen landbouwgrond is, maar natuurgrond of bos, dan kunt u subsidie aanvragen voor natuurbeheer. Meer informatie hierover vindt u in de 'Brochure SNL natuur'.

4.3 Beheereenheid

Het (deel van het) perceel waarvoor u subsidie aanvraagt heet beheereenheid. De beheereenheid is de aaneengesloten beteelde oppervlakte/eenheid in een terrein die voldoet aan de voorwaarden van een subsidiepakket en u kunt er agrarisch natuurbeheer op uitoefenen. Alleen voor die oppervlakte kunt u in aanmerking komen voor subsidie. U kunt naast de beteelbare oppervlakte gebruik maken van eventuele beschikbare slotenmarge. Meer hierover leest u verderop in deze brochure.

Sloten, greppels en andere afscheidingen gelden hierbij als een harde grens. Rasters worden gezien als veekeringen en niet als een harde grens.

Een beheereenheid moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Het is een, in ecologische zin, aaneengesloten oppervlakte;
- Er wordt één beheerpakket of landschapselement in stand gehouden of ontwikkeld.

De pakketten waarvoor u subsidie kunt aanvragen staan verderop in deze brochure.

Om te bepalen of een beheereenheid aaneengesloten is hanteren we als richtlijn dat een beheereenheid niet doorsneden mag worden door:

- wegen breder dan vijf meter
- waterlopen die op enig punt breder zijn dan 25 meter
- een spoorlijn, met uitzondering van een enkelsporig niet-geëlektrificeerde spoorlijn.

Het kan ook dat u bijvoorbeeld een perceel van vijf hectare beheert, maar dat u maar voor twee hectare subsidie wilt aanvragen. Deze twee hectare is dan de beheereenheid.

Slotenmarge voor subsidie

U moet de werkelijk beteelde oppervlakte opgeven, dat is het uitgangspunt. Sloten en landschapselementen zoals houtwallen en poelen, tellen niet mee bij het vaststellen van de beteelde oppervlakte. Echter, bij de controles voor onder andere SNL hanteert Dienst Regelingen vanaf 2010 een marge voor sloten. Het gaat om sloten die tussen twee gewaspercelen liggen en om sloten die in een gewasperceel liggen.

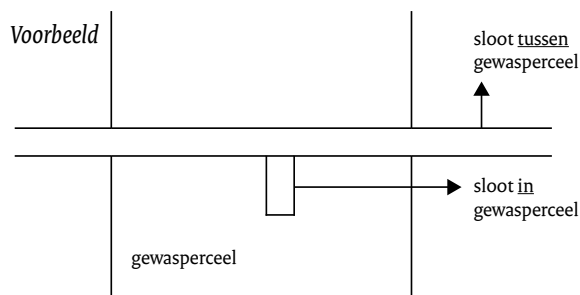
Sloten tussen twee (gewas)percelen

Het gaat alleen om sloten die inclusief talud smaller zijn dan vier meter. Voor die situaties mag u maximaal de helft van de sloot (dus maximaal twee meter) meetellen voor subsidie. Sloten die inclusief talud breder zijn dan vier meter tellen in hun geheel niet mee.

Heeft u voor de perceelsgrens de grens van land en water aangehouden in plaats van de insteek van de sloot, omdat u het talud gebruikt als landbouwgrond (bijvoorbeeld bij een geleidelijk aflopend talud)? Dan neemt u deze perceelsgrens (grens van land en water) als uitgangspunt voor het bepalen van de breedte van de sloot.

Sloten in een (gewas)perceel

Het gaat alleen om sloten die inclusief talud niet breder zijn dan twee meter. Voor die situaties mag u de volledige sloot (dus maximaal twee meter) meetellen voor subsidie. Sloten die inclusief talud breder zijn dan twee meter tellen in hun geheel niet mee.

Lijnen beheereenheden gelijk aan topografische lijnen

Soms lopen de lijnen van (een deel van) uw beheereenheid gelijk met topografische lijnen of herkenningspunten (bijvoorbeeld wegen of waterlopen) die al op de topografische kaart zijn afgedrukt. In dat geval trekt u deze lijnen zo nauwkeurig mogelijk over. Alleen een beheereenheidsnummer in het perceel zetten is niet voldoende. Let op dat u de beheereenheden alleen intekent op percelen waarvan u beheerder bent.

Lijnen beheereenheden niet gelijk aan topografische lijnen

Als de grenzen van uw beheereenheid in werkelijkheid niet gelijk lopen met lijnen op de topografische kaart, geeft u zelf een grens aan. Op de luchtfoto kunt u herkenningspunten vinden. Zijn deze er niet, bepaal dan zelf zo nauwkeurig mogelijk de grens van uw beheereenheid en teken deze in.

Als u vindt dat uw beheereenheid buiten de grenzen van het getoonde topografische perceel ligt en daarmee groter is dan op de kaart staat aangegeven, vul dan de juiste oppervlakte in de tabel Opgave beheereenheden in en geef in de kolom "Topografische oppervlakte niet actueel" de reden op.

Redenen voor aanpassing oppervlakte

U geeft op de kaart aan dat de voorgedrukte grens niet (meer) overeenkomt met de situatie in het veld. Dit doet u door kleine dwarsstreepjes te zetten door de grens die gecorrigeerd moet worden. Vul de reden waarom de voorgedrukte grens van het perceel niet klopt in de kolom "Topografische oppervlakte niet actueel". Er zijn volgende redenen van toepassing:

- 01 - Demping sloot
- 02 - Ruilverkaveling
- 03 - Wegaanleg of stadsuitbreiding
- 04 - Overig

Als u twijfelt over welke reden u moet invullen kunt u contact opnemen met Het LNV-loket.

4.4 Cumulatie

Met cumulatie (overlappen) bedoelen we dat dezelfde beheereenheid bij twee of meer subsidieregelingen is ondergebracht of dat u voor dezelfde oppervlakte twee keer onder dezelfde subsidieregeling subsidie heeft aangevraagd. In deze paragraaf leest u in welke gevallen cumulatie is toegestaan.

Cumulatie SNL met SNL

Beheerpakketten mogen in principe nooit met elkaar overlappen in het SNL. Dit betekent dat er op een beheereenheid in dezelfde periode niet nog een ander beheerpakket van het SNL mag liggen. U mag ook niet voor dezelfde beheereenheid voor meerdere landschapspakketten subsidie aanvragen. Een uitzondering hierop zijn de pakketten voor ganzen. Deze mogen overlappen met pakketten voor weidevogelbeheer. Dat kan natuurlijk alleen als betreffende pakketten volgens Natuurbeheerplan toegestaan zijn.

Cumulatie SNL met andere DR/DLG-regelingen

Het SNL mag niet overlappen met de (Provinciale) subsidieregeling natuurbeheer (P)SN en de (Provinciale) subsidieregeling agrarisch natuurbeheer (P)SAN). Een uitzondering hierop zijn de pakketten voor ganzen. Deze mogen overlappen met pakketten voor weidevogelbeheer. Het SNL mag ook niet overlappen met een aantal andere DR/DLG-regelingen. U kunt deze regelingen intrekken met de tabel 'Subsidies andere regelingen'. Als u de tabel 'Subsidies andere regelingen' invult, verklaart u dat u de subsidie(s) wilt beëindigen. Als wij uw SNL aanvraag goedkeuren, zorgen wij ervoor dat de eerdere beheerovereenkomst(en) word(t) (en) stopgezet op de ingangsdatum van uw SNL-subsidie.

Houd er rekening mee dat het intrekken van een lopende subsidie kan betekenen dat u de subsidie die u al heeft ontvangen moet terugbetalen.

Cumulatie SNL met andere subsidieregelingen

Krijgt u subsidie voor een beheereenheid met hetzelfde doel als de SNL die niet door DR of DLG wordt verstrekt? Dan kunt u dit ook aangeven in de tabel 'Subsidies andere regelingen'. Wij verrekenen deze subsidie met de SNL-subsidie. Afhankelijk van de hoogte van de andere subsidie kan het voorkomen dat er geen SNL-subsidie verstrekt kan worden. Het gaat meestal om gemeentelijke of (andere) provinciale subsidies.

4.5 Aanvragen per provincie

De provincies bepalen in het provinciale Natuurbeheerplan in welke gebieden u subsidie kunt krijgen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. U kunt subsidie aanvragen binnen de begrenzing die uw provincie in het provinciale Natuurbeheerplan heeft vastgesteld. Per provincie kunt u één subsidieaanvraag per jaar doen. Wilt u in meerdere provincies subsidie aanvragen? Dan stuurt u meerdere subsidieaanvragen in.

5

Verantwoordelijkheden en verplichtingen

Uw aanvraag is goedgekeurd en u krijgt subsidie voor het uitvoeren van een agrarisch beheerpakket of een pakket landschap. Dit recht op subsidie brengt verantwoordelijkheden en verplichtingen met zich mee.

5.1 Controles

Dienst Regelingen en de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit beoordelen of u het beheer uitvoert dat hoort bij het gekozen beheerpakket. Wij controleren dus op het naleven van de voorschriften en verplichtingen van het SNL.

Dienst Regelingen (DR)

DR voert tijdens de subsidieperiode van het SNL een aantal administratieve controles uit. Zo is er een controle waarbij DR kijkt of u voor het terrein nog een andere subsidie krijgt.

Nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA)

De NVWA controleert onder andere of u zich houdt aan de gemaakte beheerafspraken en of de aangevraagde oppervlakte overeen komt met de beheerde oppervlakte. De NVWA kijkt ook of uw bedrijfsvoering tijdens de hele subsidieperiode voldoet aan de Randvoorwaarden (Cross Compliance). Dit betekent dat uw bedrijfsvoering overeen komt met de geldende Nederlandse en Europese minimumnormen voor milieu, dierenwelzijn en hygiëne. Zie voor meer informatie over de Randvoorwaarden § 5.3 van deze brochure.

Toelating

Door het indienen van een aanvraag verleent u de NVWA toestemming uw terrein of bedrijf te betreden voor administratieve en veldcontroles. Als u een controle belemmert of onmogelijk maakt, heeft dat gevolgen voor uw subsidie.

5.2 Kortingen

De provincie kan, op aangeven van DR of de NVWA, vaststellen dat u niet voldoet aan de voorwaarden en verplichtingen van het SNL. Dit kan leiden tot een aanpassing van de subsidieverlening, een terugvordering of een boete. Kortingen lopen uiteen van het (gedeeltelijk) inhouden van een jaarlijkse deelbetaling tot en met het intrekken van de hele subsidie. Het intrekken van de hele subsidie gebeurt met terugwerkende kracht tot aan de ingangsdatum van het tijdvak.

5.3 Randvoorwaarden (Cross Compliance)

Als u subsidie voor agrarisch natuurbeheer of landschapsbeheer wilt ontvangen, dan moet u aan een aantal voorwaarden voldoen. U moest de Randvoorwaarden al naleven in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor, onder meer, de Regeling GLB inkomenssteun. Ook voor het SNL zijn de Randvoorwaarden van toepassing. De Europese en nationale minimumnormen voor milieu, gezondheid en dierenwelzijn zijn van toepassing en u moet zich houden aan de goede landbouw- en milieuecondities. U vindt deze normen en condities op hetinvloket.nl en onder bijlage 4 van de Subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer.

Als u een of meer van de Randvoorwaarden voor milieu, gezondheid en dierenwelzijn niet naleeft of als u niet voldoet aan de goede landbouw- en milieuecondities, kan dit leiden tot een korting op het totale subsidiebedrag in één jaar.

De korting heeft dus invloed op alle subsidies en steun vanuit Europese bijdrages die u in één jaar ontvangt en waarvoor de randvoorwaarden van toepassing zijn. Dit geldt alleen als u niet voldoet aan de randvoorwaarden.

6

Wat als...

Wat gebeurt er als u uw beheereenheid verkoopt, wilt vergroten of juist wilt verkleinen? U vindt de antwoorden op deze en andere vragen in dit hoofdstuk.

6.1 Algemene regels

Meldingsplicht

Zijn er omstandigheden waardoor u niet meer aan de subsidieverplichtingen kunt voldoen? Dan moet u dit melden. Wij kunnen uw subsidie in een aantal gevallen tussentijds vaststellen zonder dat terugbetaling wordt verlangd.

Meldingstermijn

U moet alle wijzigingen binnen twee weken nadat u op de hoogte bent, of kon zijn, schriftelijk bij ons melden. Hierop bestaan enkele uitzonderingen:

- Als een beheerder overlijdt, dan moet de rechtsopvolger van de overleden persoon binnen 24 weken na het overlijden het melden en een aanvraag tot overname van de subsidieverplichtingen doen. Gebeurt dit niet, dan wordt de subsidie ambtshalve vastgesteld. Dit betekent dat de subsidie vanaf de dag van overlijden naar evenredigheid zal worden vastgesteld.
- U moet de verkoop van de beheereenheid uiterlijk op de peildatum, 15 mei, schriftelijk bij Dienst Regelingen melden. Het gebruiksrecht gaat dan op januari van het betreffende jaar met terugwerkende kracht in. Als u de melding na 15 mei doet, dan gaat het gebruiksrecht pas op januari van het jaar erop in, ook als is het gebruiksrecht feitelijk vóór 15 mei ingegaan.
- Werkzaamheden die van nut zijn voor het publiek in het algemeen (van algemene nutte) waar een ontheffing voor nodig is moeten voor aanvang van de werkzaamheden gemeld worden. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan het onderhoud van de gasleiding op uw perceel.

Voortijdige subsidievaststelling

In het algemeen geldt: als u de subsidieperiode niet vol maakt, vorderen we de betalingen die we al hebben gedaan terug. We kunnen de subsidie in bepaalde omstandigheden voortijdig beëindigen zonder terugvordering. Met uitzondering van de melding overdracht berekenen we het subsidiebedrag naar evenredigheid voor het deel van het tijdvak waarover u wel aan de verplichtingen heeft voldaan.

Dit betekent dat u subsidie krijgt voor de periode waarvoor u het gebruiksrecht heeft gehad en het beheer heeft gevoerd.

Dit kan alleen in de volgende gevallen:

- U verkoopt het terrein waarvoor u subsidie krijgt en degene die het perceel koopt, neemt de subsidie over.
- U verkoopt het terrein aan Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL), Staatsbosbeheer of een terrein behorende organisatie.
- De aanvrager overlijdt en de erfgenamen willen het beheer niet voortzetten.
- Het terrein waarvoor u subsidie aanvraagt, wordt onteigend.
- De beheereenheid valt binnen een landinrichtingsgebied en hierdoor heeft u het recht op gebruik en beheer niet meer.
- Overmacht / uitzonderlijke situaties.
- Werkzaamheden van algemene nutte met permanent karakter. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan het aanleggen van een openbare weg.

Doet een van deze situaties zich voor? Dan moet u dit melden aan Dienst Regelingen via de 'Melding beëindiging subsidie of (tijdelijke) overmachtsituatie' of 'Melding overdracht, overname of beëindiging subsidie'. Meldt u te laat, dan kunt u een korting krijgen op uw subsidie.

Als u geen melding doet en één van bovenstaande situaties wordt geconstateerd, dan heeft dit tot gevolg dat de al betaalde subsidie teruggevorderd wordt.

6.2 ... u vergeet een verzoek tot uitbetaling te doen in de Gecombineerde opgave?

Als u geen verzoek tot uitbetaling van uw subsidie doet in de Gecombineerde opgave, dan krijgt u geen uitbetaling voor uw subsidie voor het betreffende beheerjaar. Het is dus van groot belang dat u de uitbetaling aanvraagt. Ook als u geen verzoek tot uitbetaling heeft gedaan, moet u wel blijven voldoen aan de voorwaarden die voor het pakket gelden.

6.3 ... u de beheereenheid verkoopt/verpacht?

Besluit u om tijdens de subsidieperiode het gebruiksrecht van één of meerdere beheereenheden over te dragen aan iemand anders, bijvoorbeeld als u de beheereenheid (deels) verkoopt? Dan hoeft u in bepaalde gevallen de betalingen die u al heeft gekregen niet terug te betalen.

Voorwaarden

U moet met de koper of pachter overeenkomen dat deze de rechten en verplichtingen van de subsidie overneemt voor het resterende deel van de subsidieperiode. Als de koper of pachter dit wil en wij keuren de overdracht goed, hoeft u de betalingen die u heeft ontvangen niet terug te betalen. U meldt de overdracht uiterlijk op 15 mei via het formulier 'Melding overdracht, overname of beëindiging subsidie' dat u kunt aanvragen bij Het LNV-Loket. Meldt u de overdracht na 15 mei, dan verwerken wij deze pas het jaar daarop.

Overdracht vóór peildatum

Als de overdracht plaatsvindt en gemeld is na de ingang van een beheerjaar en voor de peildatum van 15 mei dan wordt de subsidie vanaf 1 januari van dat jaar overgedragen. Vanaf dat moment is de derde de subsidieontvanger. De uitbetaling van de subsidie voor het jaar waarin de overdracht plaatsvindt, wordt dan uitgekeerd aan de verwerver (degene die de grond in gebruik krijgt). Dit gebeurt alleen als hij of zij ook uitbetaling van de subsidie aanvraagt via de Gecombineerde opgave.

Overdracht ná peildatum

Als de overdracht na 15 mei plaatsvindt, dan wordt de subsidie nog steeds uitgekeerd aan de degene die de grond in gebruik had voor 15 mei. Dit gebeurt alleen als hij of zij ook uitbetaling van de subsidie aanvraagt via de Gecombineerde opgave. Hij moet er wel voor zorgen dat de koper of pachter blijft voldoen aan de verplichtingen van de regeling. Deze wordt dan het volgend jaar aangemerkt als subsidieontvanger.

6.4 ... u de beheereenheid verkoopt aan één van de volgende organisaties?

Een aantal organisaties is uitgesloten van deelname aan het agrarisch deel van het SNL. Zij kunnen de subsidie dus niet overnemen als u de beheereenheid (gedeeltelijk) aan één van hen verkoopt. In plaats daarvan stellen wij de subsidie op de dag van inschrijving van de notariële akte vast en berekenen wij de subsidie naar evenredigheid.

Subsidie voor SNL kan niet worden overgenomen door:

- Staatsbosbeheer
- Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL)
- particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties
- de gemeente

6.5 ... u de beheereenheid wilt uitbreiden?

Wilt u tijdens de subsidieperiode uw subsidie voor agrarisch natuur- of landschapsbeheer vergroten? Dit doet u met het aanvraagformulier 'Uitbreiding'. De uitbreiding krijgt dezelfde einddatum als uw huidige subsidie. De uitbreiding geldt per subsidieaanvraag.

U kunt uitbreiden door:

- een beheereenheid waarvoor u subsidie krijgt voor de resterende looptijd te vergroten, óf
- een nieuwe beheereenheid toe te voegen voor de resterende looptijd van uw subsidie.

Uitbreiden kan alleen als het totale subsidiebedrag voor de uitbreiding minimaal vijftig euro per jaar is. Verder mag de extra oppervlakte maximaal 10% van de oorspronkelijke oppervlakte zijn (dit geldt ook voor meter- en stuks-pakketten). Ook mag de uitbreiding niet groter zijn dan twee hectare.

Voor het uitbreiden van maximale aantal hectares waarvoor u meedoet aan collectief beheer zijn deze voorwaarden niet van toepassing.

6.6 ... u de beheereenheid wilt verkleinen?

Wilt u tijdens het subsidietijdvak de beheereenheid verkleinen zonder dat we de al verstrekte subsidie terugvorderen? Dit is alleen mogelijk als de verkleining van uw beheereenheid een gevolg is van een ruilverkaveling. Wij passen in dit geval uw subsidie aan de nieuwe oppervlakte aan en stellen deze naar evenredigheid vast.

Als u uw beheereenheid om andere reden dan bovengenoemd wilt verkleinen, dan moet u alle betalingen die u voor dat deel van de beheereenheid heeft ontvangen terugbetalen.

Als de beheereenheid door de verkleining niet meer voldoet aan de minimale omvang van het pakket, dan vervalt de subsidie voor de hele beheereenheid en stellen wij de subsidie naar evenredigheid vast. Dit geldt alleen als er sprake is van overmacht of uitzonderlijke omstandigheden. Is dit niet het geval en u trekt zelf een gedeelte van de beheereenheid in, waardoor het overige gedeelte niet meer voldoet, dan wordt ook dit deel ingetrokken en moet u alles terugbetalen.

U moet de verkleining van uw beheereenheid schriftelijk melden bij Dienst Regelingen binnen tien werkdagen nadat dit redelijkerwijs mogelijk is voor de subsidieontvanger.

6.7 ... uw huidige subsidie volgend jaar afloopt?

U heeft in 2005 voor het eerst subsidie ontvangen voor de Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer (SAN). Deze subsidie heeft een looptijd van zes jaar. Wat gebeurt er aan het einde van de subsidieperiode? Het afronden van het subsidietijdvak heet 'subsidievaststelling'. Bij subsidievaststelling maken wij de eindafrekening op. Wij kijken hierbij of u het doel van de subsidie heeft gehaald en of u aan de voorwaarden heeft voldaan. De methode van controleren en de toetsingscriteria hiervoor zijn vastgelegd in het rapport 'Objectivering Doelpakketten'. U kunt dit rapport bekijken op de website van Het LNV-Loket. Aan de hand van de daar beschreven methodes kunt u zelf ook de resultaten van uw beheer controleren, zodat u bij uw aanvraag tot subsidievaststelling kunt verklaren dat u aan de subsidievoorwaarden heeft voldaan.

U krijgt dit formulier automatisch toegestuurd. U moet binnen acht weken na afloop van de subsidieperiode subsidievaststelling aanvragen. Vervolgens berekenen we het definitieve bedrag waarop u recht heeft. Dit bedrag kan hoger of lager uitvallen dan uw subsidietoewijzing en is afhankelijk van: de uitkomsten van administratieve controles door DR en de fysieke controles door DLG en/of de nVWA.

Lees voor meer informatie over het aflopen van de subsidieperiode de brochure over subsidievaststelling. U kunt deze opvragen bij Het LNV-Loket.

Heeft uw huidige subsidie een ingangsdatum van 1 januari 2005 of later tot en met 1 december 2005? Dan loopt uw subsidie voor agrarisch natuurbeheer per 31 december 2010 of in 2011 af. In dit geval kunt u aansluitend aan uw huidige subsidieperiode subsidie aanvragen voor het SNL.

U moet dan wel in deze aanvraagperiode een nieuwe subsidieaanvraag insturen.

Waar moet ik rekening mee houden bij mijn aanvraag?

De regelingsvoorwaarden zijn sinds 2004 gewijzigd. Het pakket en het terrein waarvoor u de afgelopen periode subsidie heeft ontvangen, komen niet per definitie voor subsidie in aanmerking in de komende periode. Dit kan komen door mogelijke wijzigingen in pakketten en/of in Natuurbeheerplannen van de provincie. Houd hier rekening mee bij het indienen van een nieuwe aanvraag voor de komende periode. Voor meer informatie kunt u terecht bij Dienst Regelingen (via hetlnvloket.nl), Dienst Landelijk Gebied (DLG), Het Portaal Natuur en Landschap (www.portaalnatuurenlanschap.nl) en/of uw provincie (via de provinciale websites). De telefoonnummers van DLG Steunpunten staan in het hoofdstuk "Heeft u vragen"?

6.8 ...uw huidige subsidie volgend jaar nog doorloopt?

Heeft u een subsidie voor agrarisch natuurbeheer met een ingangsdatum tot 1 december 2006, dus vóór 1 januari 2007? Dan krijgt u subsidie voor SAN. Deze subsidie loopt nog tot uiterlijk 30 november 2012. In dit geval kunt u als gevolg van Europese regelgeving niet overstappen naar het

SNL. U moet eerst uw huidige subsidieovereenkomst uitdienen. Als uw subsidie voor SAN is afgerond, kunt u subsidie aanvragen voor het SNL.

Heeft u een subsidie voor agrarisch natuurbeheer met een ingangsdatum vanaf 1 januari 2007? Dan krijgt u subsidie voor de PSAN. Ook in dit geval is het als gevolg van Europese Regelgeving niet mogelijk over te stappen en zult u uw huidige subsidieovereenkomst moeten uitdienen. Daarna kunt u subsidie aanvragen voor het SNL.

Als u uw PSAN subsidie toch wilt intrekken om verder te gaan met het SNL, dan heeft dit wel tot gevolg dat er met terugwerkende kracht een terugvordering van de reeds betaalde voorschotten zal plaatsvinden.

6.9 ... de beheerder overlijdt?

Overlijdt de beheerder tijdens het subsidietijdvak? Dan kan/kunnen de erfgenaam/erfgenamen de subsidie overnemen of intrekken.

De erfgenamen moeten binnen 24 weken laten weten of zij de subsidie willen beëindigen. Als de erfgenamen de subsidie niet willen overnemen kunnen ze hiervoor het formulier 'Melding overdracht, overname of beëindiging subsidie' gebruiken. Wij stellen de subsidie dan op de dag van het overlijden vast en berekenen deze naar evenredigheid.

Als er meerdere erfgenamen zijn en slechts één van de erfgenamen wil de subsidie overnemen, moet hij of zij het formulier 'Melding overdracht, overname of beëindiging subsidie' invullen en binnen 24 weken na het overlijden van de beheerder naar ons toesturen. Wij dragen de subsidie dan over aan die erfgenaam. De betaling over het jaar van overlijden wordt dan aan de erfgenaam gedaan (ook als deze op peildatum 15 mei nog geen beheerder was). Dit gebeurt alleen als een verzoek tot uitbetaling aanvraagd is via de Gecombineerde opgave.

6.10 ... uw beheereenheid valt binnen een landinrichtingsproject of uw beheereenheid wordt onteigend?

Ligt uw beheereenheid (gedeeltelijk) in een gebied dat gebruikt gaat worden voor landinrichting, ofwel is er sprake van ruilverkaveling? Dan kan de nieuwe beheerder de subsidie overnemen. Ook hier zijn de peildatum en het moment van melden van belang. U kunt dit nog eens nalezen in paragraaf 6.3.

Wil de nieuwe beheerder de subsidie niet overnemen? Dan kunt u niet meer voldoen aan de verplichtingen van de subsidieregeling. We stellen de subsidie dan vast op de dag waarop de onteigening vaststaat.

We berekenen de subsidie daarbij naar evenredigheid van het verstreken deel van de subsidieperiode. Neem contact op met Het LNV-Loket als deze situatie zich voordoet en meldt de onteigening of landinrichting via de 'Melding beëindiging subsidie of (tijdelijke) overmachtsituatie' aan Dienst Regelingen.

6.11 ... u het niet eens bent met een beslissing?

Wij nemen op verschillende momenten besluiten over het toekennen van subsidie, bijvoorbeeld bij het beoordelen van de subsidieaanvraag. Hebben wij een besluit over uw aanvraag of subsidietoewijzing genomen waar u het niet mee eens bent? Dan kunt u daartegen bezwaar maken. U vindt onderaan de brief waarin het besluit staat een bezwaarclausule. U kunt op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) binnen zes weken na verzending van het besluit bezwaar maken.

7

Subsidiepakketten

U wilt meer informatie over de SNL-pakketten

U vraagt subsidie aan voor een pakket binnen het SNL, onderdeel agrarisch natuurbeheer. De pakketten beslaan één subsidieperiode (zes jaar). Voor alle pakketten gelden tijdens de hele subsidieperiode algemene én pakket-specifieke eisen, plus beheereisen. Bedenk bij het kiezen van een pakket of u de beheervorschriften kunt inpassen in uw bedrijfsvoering.

In de provinciale bladen kunt u de officiële tekst van deze regeling vinden. In de Index staan de pakketten beschreven. U kunt de tekst ook vinden op de website van Het LNV-Loket.

U kunt alleen die pakketten aanvragen die zijn opgenomen in het voor uw terrein geldende Natuurbeheerplan.

Begrippen

Voor zover de brochure en/of de regeling spreekt over het begrip bouwland verstaan we hieronder: een terrein waarop vruchtwisseling plaatsvindt en dat tijdens de subsidieperiode niet wordt beweid.

Waar de brochure en/of de regeling spreekt over het begrip grasland verstaan we hieronder: een terrein met begroeiing van gras bestemd als veevoer en niet voor de teelt van graszaad of grasmatten.

De agrarische beheerpakketten

A01 Agrarische faunagebieden

Beheertype A01.01: Weidevogelgebied

Beheerpakket A01.01.01: Weidevogelgrasland met rustperiode

Beheerpakketten

- A01.01.01a (aanvraagcode 8001)
- De rustperiode loopt van 1 april tot 1 juni;
- A01.01.01b (aanvraagcode 8002)
- De rustperiode loopt van 1 april tot 8 juni;
- A01.01.01c (aanvraagcode 8003)
- De rustperiode loopt van 1 april tot 15 juni;
- A01.01.01d (aanvraagcode 8004)
- De rustperiode loopt van 1 april tot 22 juni;
- A01.01.01e (aanvraagcode 8005)
- De rustperiode loopt van 1 april tot 1 juli;
- A01.01.01f (aanvraagcode 8006)
- De rustperiode loopt van 1 april tot 15 juli;
- A01.01.01g (aanvraagcode 8008)
- De rustperiode loopt van 1 april tot 1 augustus.

Instapvoorwaarden

De beheereenheid bestaat uit grasland. Het pakket mag alleen overlappen (cumuleren) met de Ganzenpakketten uit PSAN regeling.

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

U neemt een rustperiode in acht. De lengte van de rustperiodes staat bij het beheerpakket.

In de rustperiode is de beheereenheid niet beweid, gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her) ingezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode mag u geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken. Voor de eilanden Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog geldt dat in de rustperiode een kunstmestgift gegeven mag worden. In het goedgekeurde collectief beheerplan wordt geregeld hoe hierbij met het aanwezige legsel wordt omgegaan.

Beheerpakket A01.01.02: Weidevogelgrasland met voorweiden

Beheerpakketten

- A01.01.02a (aanvraagcode 8011) De rustperiode loopt van 1 mei tot 15 juni
- A01.01.02b (aanvraagcode 8012) De rustperiode loopt van 8 mei tot 22 juni.

Instapvoorwaarden

De beheereenheid bestaat uit grasland. Het pakket mag alleen overlappen (cumuleren) met de Ganzenpakketten uit PSAN regeling.

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

U neemt een rustperiode in acht. De lengte van de rustperiodes staat bij het beheerpakket.

In de rustperiode is de beheereenheid niet beweid, gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her) ingezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode mag u geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken. Het grasland wordt vóór de rustperiode niet gemaaid.

Beheerpakket A01.01.03: Plas-dras

Beheerpakketten

- A01.01.03a (aanvraagcode 8021) De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 april
- A01.01.03b (aanvraagcode 8022) De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 mei
- A01.01.03c (aanvraagcode 8023) De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 juni
- A01.01.03d (aanvraagcode 8024) De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 1 augustus

Instapvoorwaarden

De beheereenheid bestaat uit grasland. Het pakket mag alleen overlappen (cumuleren) met de Ganzenpakketten uit PSAN regeling

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd. De inundatieperiode staat bij de beheerpakketten.

In de inundatieperiode staat op minimaal 60% van de beheereenheid het waterpeil minimaal 5 en maximaal 20 cm boven het maaiveld.

Beheerpakket A01.01.04:

Landbouwgrond met legselbeheer

Beheerpakketten

- A01.01.04a1 (aanvraagcode 8031) Legselbeheer op grasland met 35 tot 50 broedparen per 100 hectare
- A01.01.04a2 (aanvraagcode 8032) Legselbeheer op grasland met 50 tot 75 broedparen per 100 hectare
- A01.01.04a3 (aanvraagcode 8033) Legselbeheer op grasland met 75 tot 100 broedparen per 100 hectare
- A01.01.04a4 (aanvraagcode 8034) Legselbeheer op grasland met 100 en meer broedparen per 100 hectare
- A01.01.04b (aanvraagcode 8035) Legselbeheer op bouwland.

Instapvoorwaarden

De beheereenheid bestaat uit grasland of bouwland. Het pakket mag alleen overlappen (cumuleren) met de Ganzenpakketten uit PSAN regeling

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen een of meerdere keren afgezocht op aanwezige legsels; de legsels worden gemarkeerd en, als u de beheereenheid beweidt, voorziet u de legsels van deugdelijke legselbeschermers. Als u een perceel grasland maait of anderszins bewerkt, vrijwaart u een enclave van minimaal 50 m² om de aanwezige nesten van alle landbouwkundige werkzaamheden

Als u een perceel bouwland bewerkt, ontziet u de nesten bij de werkzaamheden.

Beheerpakket A01.01.05 (aanvraagcode 8041): Kruidenrijk weidevogelgrasland

Instapvoorwaarden

De beheereenheid bestaat uit grasland. Het pakket mag alleen overlappen (cumuleren) met de Ganzenpakketten uit PSAN regeling

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

- Chemische bestrijdingsmiddelen zijn alleen toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, riddersuring en brandnetel.
- U mag alleen bemesten met vaste mest buiten de rustperiode.
- U neemt een rustperiode in acht van 1 april tot 15 juni.
- In de rustperiode is de beheereenheid niet beweidt, gemaaid, gerold, gesleept, of bemest. In deze periode mag u geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken.
- U voert het gewas jaarlijks voor 1 augustus af via maaien en afvoeren. U mag een tweede keer maaien en afvoeren.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket A01.01.06 (aanvraagcode 8051): Extensief beweidt weidevogelgrasland

Instapvoorwaarden

De beheereenheid bestaat uit grasland. Het pakket mag alleen overlappen (cumuleren) met de Ganzenpakketten uit PSAN regeling

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

Beweiding is verplicht tot 15 juni met minimaal 1 en maximaal 1,5 GVE/hectare
Tussen 1 april en 15 juni is de beheereenheid niet gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)ingezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode mag u geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken.

A01 Agrarische faunagebieden

Beheertype A01.02: Akkerfaunagebied

Beheerpakket A01.02.01: Bouwland met broedende akkervogels

Beheerpakketten

- A01.02.01a1 (aanvraagcode 8061). Jaarlijks dient 20-50% van de beheereenheid opnieuw tussen 1 september en 15 april geploegd te worden en opnieuw ingezaaid te worden met een in het Natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel op kleigrond. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden.
- A01.02.01a2 (aanvraagcode 8062). Jaarlijks dient 20-50% van de beheereenheid opnieuw tussen 1 september en 15 april geploegd te worden en opnieuw ingezaaid te worden met een in het Natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel op zandgrond. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden.
- A01.02.01b1 (aanvraagcode 8063). Jaarlijks dient 20-50% van de beheereenheid opnieuw tussen 1 september en 15 april geploegd te worden op kleigrond. Tussen 1 maart en 15 april mag nog een grondbewerking worden uitgevoerd. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden.
- A01.02.01b2 (aanvraagcode 8064). Jaarlijks dient 20-50% van de beheereenheid opnieuw tussen 1 september en 15 april geploegd te worden op zandgrond. Tussen 1 maart en 15 april mag nog een grondbewerking worden uitgevoerd. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden.
- A01.02.01c1 (aanvraagcode 8065). In het derde of vierde jaar dient de gehele beheereenheid tussen 1 september en 15 april te worden geploegd en opnieuw ingezaaid met een in het Natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel op kleigrond. Roulatie binnen het bedrijfsoppervlak is op dat moment mogelijk. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden. Van de verplichting om in het derde of vierde jaar te ploegen en opnieuw in te zaaien kan worden afgeweken als dit is opgenomen in het goedgekeurde collectief beheerplan.
- A01.02.01c2 (aanvraagcode 8066). In het derde of vierde jaar dient de gehele beheereenheid tussen 1 september en 15 april te worden geploegd en opnieuw ingezaaid met een in het Natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel op zandgrond. Roulatie binnen het bedrijfs-

oppervlak is op dat moment mogelijk. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden. Van de verplichting om in het derde of vierde jaar te ploegen en opnieuw in te zaaien kan worden afgeweken als dit is opgenomen in het goedgekeurde collectief beheerplan.

- A01.02.01d1 (aanvraagcode 8067). De beheereenheid is minimaal 12 meter breed. Tussen 15 april en 31 augustus mag maximaal 10% van de oppervlakte van de beheereenheid bedekt zijn met rijsporen. Tussen 1 september en 15 april mag maximaal 30% van de oppervlakte van de beheereenheid bedekt zijn met rijsporen. In het derde of vierde jaar dient tussen 1 september en 15 april over de gehele beheereenheid een diepe grondbewerking plaats te vinden en dient deze opnieuw te worden ingezaaid met een in het natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel op kleigrond. Roulatie binnen het bedrijfsoppervlak is op dat moment mogelijk.
- A01.02.01d2 (aanvraagcode 8068). De beheereenheid is minimaal 12 meter breed. Tussen 15 april en 31 augustus mag maximaal 10% van de oppervlakte van de beheereenheid bedekt zijn met rijsporen. Tussen 1 september en 15 april mag maximaal 30% van de oppervlakte van de beheereenheid bedekt zijn met rijsporen. In het derde of vierde jaar dient tussen 1 september en 15 april over de gehele beheereenheid een diepe grondbewerking plaats te vinden en dient deze opnieuw te worden ingezaaid met een in het natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel op zandgrond. Roulatie binnen het bedrijfsoppervlak is op dat moment mogelijk..

Instapvoorwaarden

- 1 De beheereenheid bestaat uit bouwland.
- 2 In het jaar voorafgaand aan het contract moet u op bedrijfsniveau minimaal vier verschillende gewassen telen, waaronder graan. Braakliggende grond beschouwen we als een gewas.

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 9 meter breed behalve pakket A01.02.01d1 en A01.02.01d2 en heeft een minimale oppervlakte van 0,3 hectare.

Beheereisen

- Tussen 1 mei en het moment van grondbewerking moet op de beheereenheid één van de volgende gewassen aanwezig zijn: grassen, granen (niet zijnde maïs of

graanstoppel), kruiden of een mengsel van deze. Onder het moment van grondbewerking wordt verstaan de periode

- waarin de in de betreffende variant beschreven handelingen uitgevoerd mogen worden.
- Het gewas wordt ingezaaid, waarbij in het natuurbeheerplan wordt bepaald welke zaaimengsels en welke zaaidichtheden gebruikt mogen worden. Voor variant A01.02.01b geldt dat het gewas ook door spontane ontwikkeling aanwezig mag zijn.
- 20-70% van de beheereenheid maait u jaarlijks ten minste twee maal tussen 1 maart en 15 september. Delen die opnieuw zijn ingezaaid, hoeft u in hetzelfde voorjaar niet te maaien. Het maaien mag niet gebeuren door klepelen. U voert het beheer strooksgewijs uit volgens bovenstaande varianten (beheerpakketten). Het toegestane maaieregime wordt verder gedifferentieerd in het natuurbeheerplan.
- Mechanische en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, haagwinde of kleeftkruid.
- U mag de beheereenheid niet beweiden of bemesten.
- Daar waar ploegen is toegestaan, mag ook een andere diepe grondbewerking worden toegepast.

Beheerpakket A01.02.02: Bouwland met doortrekkende en overwinterende akkervogels

Beheerpakketten

- A01.02.02a (aanvraagcode 8081)
- Bouwland met doortrekkende en overwinterende akkervogels roulerend op kleigrond
- A01.02.02b (aanvraagcode 8082)
- Bouwland met doortrekkende en overwinterende akkervogels roulerend op zandgrond

Instapvoorwaarden

- 1 De beheereenheid bestaat uit bouwland.
- 2 Roulatie binnen het bedrijfsoppervlak is mogelijk
- 3 In het jaar voorafgaand aan het contract moet u op bedrijfsniveau minimaal vier verschillende gewassen telen, waaronder graan. Braakliggende grond beschouwen we als een gewas.

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 9 meter breed en heeft een minimale oppervlakte van 0,3 hectare en een maximale oppervlakte van 2 hectare.

Beheereisen

- Op de beheereenheid staat tussen 1 mei en 15 maart een graanmengsel van minimaal 50%
- zomertarwe, aangevuld met rogge, haver of een zaadragend gewas niet zijnde graan of maïs. U mag de beheereenheid niet oogsten.
- U moet de beheereenheid jaarlijks tussen 16 maart en 30 april inzaaien met een gangbare zaaidichtheid
- Mechanische en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, haagwinde, heermoes of kleeftkruid

Beheerpakket A01.02.03: Bouwland voor hamsters

Beheerpakketten

- A01.02.03a (aanvraagcode 8091) Bouwland voor hamsters
Grondbewerking mag niet dieper dan 25 cm plaatsvinden. Op de beheereenheid wordt in overleg met de gebiedscoördinator één van de volgende gewassen geteeld: luzerne, graan (niet zijnde maïs), bladrammenas of een combinatie van deze gewassen. Luzerne wordt jaarlijks tussen 20 april en 20 juni gemaaid en afgevoerd. Graan wordt niet geoogst. De beheereenheid wordt jaarlijks in februari geklepeld. Buiten deze periode is bij overlast van de bruine rat klepelen toegestaan in overleg met de gebiedscoördinator.
- A01.02.03b (aanvraagcode 8092) Opvangstrook voor hamsters
Grondbewerking mag niet dieper dan 25 cm plaatsvinden. De beheereenheid bestaat van augustus tot en met januari uit volgroeid graan (niet zijnde maïs). Bij overlast van de bruine rat is klepelen toegestaan in overleg met de gebiedscoördinator.

Instapvoorwaarden

- 1 De beheereenheid bestaat uit bouwland.
- 2 In het jaar voorafgaand aan het contract moet u op bedrijfsniveau minimaal vier verschillende gewassen telen, waaronder graan.

Minimale grootte

Voor de variant Bouwland voor hamsters geldt: de beheereenheid heeft minimale oppervlakte van 0,3 hectare
Voor de variant Opvangstrook voor hamsters geldt: de beheereenheid is minimaal 15 meter breed en minimaal 100 meter lang.

A01 Agrarische faunagebieden

Beheertype A01.03. Ganzenfoerageergebied

Alleen in Limburg

Beheerpakket A01.03.02: Overzomerende ganzen

Beheerpakketten

- A01.03.02a.Lb (aanvraagcode 8191) Opvang overzomerende grauwe ganzen Maasplassen; 1-10 stuks/ha
- A01.03.02b.Lb (aanvraagcode 8192) Opvang overzomerende grauwe ganzen Maasplassen; 10-20 stuks/ha
- A01.03.02c.Lb (aanvraagcode 8193) Opvang overzomerende grauwe ganzen Maasplassen; 20-30 stuks/ha
- A01.03.02d.Lb (aanvraagcode 8194) Opvang overzomerende grauwe ganzen Maasplassen; 30 en meer stuks/ha

De beheereenheid ligt binnen de begrenzing van de aangegeven zoekgebieden in het beheerplan voor de overzomerende Grauwe gans in Limburg.

Minimale grootte

De beheereenheid is een perceel van minimaal 0,5 hectare groot.

Instapeisen

- De beheereenheid bestaat uit bemest grasland.
- Er moet op de beheereenheid in het foerageerseizoen altijd aantrekkelijk gras voor ganzen aanwezig zijn. Onder aantrekkelijk gras verstaan we: gras met een lengte van 5 tot 15 cm.

- Er mag op geen enkele plaats in het foerageergebied gras met een lengte van meer dan 30 cm zijn, tenzij dit niet volgens de goede landbouwpraktijk voorkomen kan worden.
- U mag geen ganzen verjagen op de beheereenheid. Andere dieren die schade veroorzaken mag u wel ver- en bejagen, mits de ganzen niet verstoord worden. Uitgangspunt is zoveel mogelijk ganzen op de beheereenheid krijgen en behouden.

Beheereisen

- U moet de beheereenheid drie keer per jaar maaien of bloten. Dit mag u niet volvelds doen om altijd kwalitatief, voldoende gras aan te kunnen bieden.
- Andere werkzaamheden die de graskwaliteit verbeteren, maar het foerageren op korte termijn belemmeren (zoals slepen van grasland, bemesten, bloten, oogsten), voert u in gedeeltes uit. Onder normale weersomstandigheden moet er altijd geschikt gras aanwezig zijn.
- Als de grasgroei het toelaat, kunt u weiden. Het vee mag niet langer dan vier weken op een perceel lopen. U mag het totale perceel indelen in kleinere percelen om de dieren te laten omweiden. Hierbij moet de beweiding in dienst van het beheerdoel staan.
- Om ganzen niet te verstoren moet de beweiding van 1 juli tot en met 30 september plaatsvinden met maximaal 4 GVE per hectare op enig moment. Dit geldt op perceelsniveau.
- Als u een maaisnede oogst of de graasdieren omgeweid worden, moet het te maaien perceel of het perceel waarin het vee wordt omgeweid getaxeerd worden. De schade wordt met de graslandhoogtemeter opgenomen.
- Onkruiden bestrijdt u pleksgewijs.
- U bemest het perceel minimaal een keer per jaar met drijfmest.
- U bemest het perceel minimaal een keer per jaar met kunstmest.
- Als er op plekken minder smakelijke grassen voorkomen of het gras verdwenen is door vertrapping, moet u deze plekken doorzaaien zodat er weer aantrekkelijk eiwitrijk gras ontstaat.

Administratieve verplichtingen

- Ondernemers houden op perceelsniveau een grasland logboek bij. Dit wordt aangeleverd door de projectleider. U stuurt het maandelijks terug.

- Overige voorwaarden en verplichtingen
- Elk jaar wordt geëvalueerd of de doelen zijn gehaald en of de broed- en opgroeilocaties anders ingedeeld worden.
- U volgt op- of aanmerkingen van de projectleider op.
- De percelen worden beschikbaar gesteld voor alle activiteiten die aan het project gerelateerd zijn (bijvoorbeeld tellingen, taxaties en beoordelingen.).

A01 Agrarische faunagebieden

Beheertype A01.04. Insectenrijke graslanden

Beheerpakket A01.04.01:

Insectenrijk graslandperceelsbeheer

Beheerpakketten

- A01.04.01a.Lb (aanvraagcode 8201) Insectenrijk graslandperceelsbeheer Roerdal basis
- A01.04.01b.Lb (aanvraagcode 8201) Insectenrijk graslandperceelsbeheer Roerdal plus

Het grasland of de strook ligt in het leefgebied Donker Pimpernelblauwtje, dat is weergegeven in het Beschermingsplan Donker pimpernelblauwtje Roerdal (Boeren, J., 2005).

- A01.04.Lb01a (aanvraagcode 8201). Insectenrijk graslandperceelsbeheer Roerdal Basis
- A01.04.Lb01b (aanvraagcode 8202). Insectenrijke graslandperceelsbeheer Roerdal Plus
- A01.04.Lb02 (aanvraagcode 8211). Insectenrijke graslandranden Roerdal

Minimale grootte

De beheereenheid is een perceel grasland van minimaal 0,5 hectare.

Beheereisen

U maait de graslanden jaarlijks grotendeels gefaseerd, waarbij u het maaisel afvoert. Er blijft ook een deel ongemaaid. U bemest alleen met stalmest of kalk. Beweiding mag volgens de gekozen variant.

A01.04.Lb01a Instandhoudingsbeheer

basis

- Jaarlijks maaien in de periode van 15 september tot 1 januari.
- 25 % van de vegetatie niet maaien en in de winter laten overstaan.
- Het hele perceel nogmaals maaien tussen 1 mei en 1 juni. Maaisel steeds afvoeren.

A01.04.Lb01a Instandhoudingsbeheer basis

- Jaarlijks maaien in de periode van 15 september tot 1 januari.
- 25 % van de vegetatie niet maaien en in de winter laten overstaan.
- Het hele perceel nogmaals maaien tussen 1 mei en 1 juni. Maaisel steeds afvoeren.

A01.04.Lb01b Instandhoudingsbeheer plus

- Gefaseerd maaien: ieder jaar wordt 50% van het perceel gemaaid in de periode tussen 15 september tot 1 januari. Het maaisel wordt afgevoerd. Het volgende jaar wordt de andere 50% gemaaid en afgevoerd, eveneens in de periode 15 september tot 1 januari.
- Bemesting mag alleen plaatsvinden met ruige stalmest, uitgezonderd pluimveemest, of met kalk.
- Bodembewerking zoals freezezen, ploegen, etc. is niet toegestaan. Het perceel bestaat uit blijvend grasland: dus ook niet scheuren en herinzaaien.
- Het gebruik van bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan met uitzondering van pleksgewijze onkruidbestrijding van jacobskruiskruid, brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, haagwinde of kleeftkruid.
- Nabeweiding is toegestaan in de periode 15 september - 1 januari met maximaal 3 GVE. In het overig deel van het jaar wordt niet beweid, in verband met het behoud van typische hooilandplanten.

*Beheerpakket A01.04.02:
Insectenrijke graslandranden*

Beheerpakketten

A01.04.02.Lb (aanvraagcode 8211). Insectenrijke graslandranden Roerdal

Instapeisen

- 1 De beheereenheid is een strook grasland van minimaal 50 meter lang en tussen de 2 en 5 meter breed gelegen langs een wegberm, watergang of houtsingel.
- 2 Het grasland of de strook is gelegen in het leefgebied Donker Pimpernelblauwtje zoals weergegeven in het Beschermingsplan Donker pimpernelblauwtje Roerdal (Boeren, J., 2005).

Beheereisen

- Minimaal één keer per jaar maaien en afvoeren, waarbij circa 50 % van de strook niet gemaaid wordt. Dit niet gemaaide deel mag elk jaar anders zijn.
- Maaien vindt plaats in de periode van 15 september tot 1 januari.
- Bemesting mag alleen plaatsvinden met ruige stalmest, uitgezonderd pluimveemest, of met kalk.
- Bodembewerking zoals freezezen, ploegen, etc. is niet toegestaan. De strook bestaat uit blijvend grasland: dus ook niet scheuren en herinzaaien.
- Het gebruik van bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan met uitzondering van pleksgewijze onkruidbestrijding van jacobskruiskruid, brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, haagwinde of kleeftkruid.
- Beweidings is niet toegestaan in de als insectenstrook beheerde perceelsrand, de rest van het perceel mag wel beweiden worden.

Agrarisch natuurtype a02: agrarische floragebieden

Beheertype A02.01 Botanisch waardevol grasland

Beheerpakket A02.01.01 (aanvraagcode 8111): Botanisch weiland

Instapvoorwaarden

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- Dit pakket mag niet overlappen (cumuleren) met andere beheerpakketten

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

- Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen mag alleen voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
- U bemest de beheereenheid niet en brengt er geen bagger op aan.
- Standweiden mag het hele jaar met maximaal 2 GVE per hectare.
- Van 1 oktober tot 1 maart mag u onbeperkt weiden.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket A02.01.02 (aanvraagcode 8121): Botanisch hooiland

Instapvoorwaarden

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- Dit pakket mag niet overlappen (cumuleren) met andere beheerpakketten.

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

- Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen mag alleen voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
- U bemest de beheereenheid niet en brengt er geen bagger op aan.
- Beweidings mag alleen in de periode van 1 augustus tot 1 maart.
- U maait het gewas jaarlijks minimaal één keer en voert het gewas af.

- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket A02.01.03: Botanische weide- of hooilandrand

Beheerpakketten

- A02.01.03a (aanvraagcode 8131). Botanische weiderand (beweiding is toegestaan)
- A02.01.03b (aanvraagcode 8132). Botanische hooilandrand (beweiding is niet toegestaan)

Instapvoorwaarden

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- Dit pakket mag niet overlappen (cumuleren) met andere beheerpakketten.

Minimale grootte

De beheereenheid heeft een minimale (rand)breedte van 2 meter.

Beheereisen

- U mag alleen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
- U bemest de beheereenheid niet en brengt er geen bagger op aan.
- Het grasland mag niet worden geklepeld, gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket A02.01.04 (aanvraagcode 8141): Botanisch bronbeheer

Instapvoorwaarden

- De beheereenheid bestaat uit grasland.
- Dit pakket mag niet overlappen (cumuleren) met andere beheerpakketten
- De beheereenheid ligt in een brongebied.
- De beheereenheid staat niet in verbinding met open water, behalve bij natuurlijke afwatering.

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

- Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan.

- U bemest de beheereenheid niet en brengt er geen bagger op.
- Beweiding mag alleen in de periode van 1 augustus tot 1 maart.
- U maait het gewas jaarlijks minimaal één keer en voert het af.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.
- Bron vrijwaren van beschadiging door vee.
- Geen kunstmatig waterbeheer.

Beheertype A02.02: Botanisch waardevol akkerland

Beheerpakket A02.02.01: Akker met waardevolle flora

Beheerpakketten

- A02.02.01a (aanvraagcode 8151) Drie van de zes jaar graan: u verbouwt minimaal drie van de zes beheerjaren graan.
- A02.02.01b (aanvraagcode 8152) Vier van de zes jaar graan: u verbouwt minimaal vier van de zes beheerjaren graan.
- A02.02.01c (aanvraagcode 8153) Vijf van de zes jaar graan: u verbouwt minimaal vijf van de zes beheerjaren graan.

Instapvoorwaarden

- De beheereenheid bestaat uit bouwland.
- Dit pakket mag niet overlappen (cumuleren) met andere beheerpakketten.

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

- U mag geen mais verbouwen.
- In de jaren waarin u graan verbouwt, vindt geen bemesting met kunstmest plaats.
- In de jaren waarin u graan verbouwt, past u geen mechanische onkruidbestrijding toe vanaf het zaaien (bij zomergraan) of vanaf 1 april (bij wintergraan) tot de oogst. Het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen en insecticiden is dan ook niet toegestaan, behalve pleksgewijze bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring, kleefkruid of haagwinde.

Beheerpakket A02.02.02: Chemie en kunstmestvrij land

Beheerpakketten

- A02.02.02a (aanvraagcode 8161) Drie van de zes jaar graan: u verbouwt minimaal drie van de zes beheerjaren graan.
- A02.02.02b (aanvraagcode 8162) Vier van de zes jaar graan: u verbouwt minimaal vier van de zes beheerjaren graan.
- A02.02.02c (aanvraagcode 8163) Vijf van de zes jaar graan: u verbouwt minimaal vijf van de zes beheerjaren graan.

Instapvoorwaarden

- De beheereenheid bestaat uit bouwland.
- Dit pakket mag niet overlappen (cumuleren) met andere beheerpakketten.

Minimale grootte

De beheereenheid is minimaal 0,5 hectare groot.

Beheereisen

- In minimaal drie van de zes beheerjaren verbouwt u graan, met uitzondering van maïs.
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest is niet toegestaan.

Beheerpakket A02.02.03 (aanvraagcode 8181): Akkerflora randen

Instapvoorwaarden

- De beheereenheid is in gebruik als bouwland.
- Dit pakket mag niet overlappen (cumuleren) met andere beheerpakketten.

Minimale grootte

De beheereenheid heeft een oppervlakte van minimaal 0,3 hectare.

Beheereisen

- Op de beheereenheid verbouwt u in de beheerperiode graan, met uitzondering van maïs.
- In de beheereenheid vindt geen mechanische onkruidbestrijding plaats vanaf het zaaien (bij zomergraan) of vanaf 1 april (bij wintergraan) tot de oogst. Ook is het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen niet toegestaan, behalve pleksgewijze bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring of kleeftkruid.
- U mag de beheereenheid niet bemesten en bewerken.
- U mag de beheereenheid niet als wendakker gebruiken.

Groen Blauwe Landschapselementen

Lo1.01 Poel en klein historisch water

Beheerpakketten

- Lo1.01.01a (aanvraagcode 8251) Oppervlakte poel kleiner dan 175 m²
- Lo1.01.01b (aanvraagcode 8252) Oppervlakte poel groter dan 175 m²

Afbakening

- Een poel en een klein historisch water zijn meestal geïsoleerde stilstaande wateren, gevoed door grond- en/of regenwater.
- Een poel mag in verbinding staan met sloten of greppels als sprake is van een natuurlijke eenheid is die vrij afwatert. Veenputten mogen in verbinding staan met het slotenstelsel in het gebied.

Onder het beheertype 'Poel en klein historisch water' vallen geen:

- Vijvers die een onderdeel zijn van een park- of tuin of daarin worden aangelegd.
- Wateren die onder natuurbeheertypen No6.05 'Zwakgebufferd ven' of No6.06 'Zuur ven of Hoogveenven' vallen.
- Sloten.

Grootte

- Het element heeft een oppervlakte van minimaal 0,5 en maximaal 50 are.
- In Zuid-Limburg heeft een voortplantingspoel voor amfibieën een oppervlakte van minimaal 0,2 are.

Beheereisen

- Minimaal 50% van het natte oppervlakte van de poel bestaat in de lente uit open water. Incidenteel mag het element in de zomerperiode droogvallen. Voor behoud van voldoende open water wordt het element periodiek opgeschoond.
- Minimaal 75% van de oppervlakte van de oever is begroeid met een gras- of ruigtekruidenvegetatie. Vertrapping van de oevers bij het gebruik van het element als veedrinkpoel wordt voorkomen door extensieve beweiding van het perceel waarin de poel is gelegen en/of door het geheel of gedeeltelijk uitrasteren van de poel.
- Maximaal 25% van de oppervlakte van de oever is begroeid met inheemse bomen en/of struiken.

- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Er mogen geen vissen of andere dieren (zoals eenden en ganzen) worden uitgezet of gekweekt.
- Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Maai- en schoningswerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 september en 15 oktober.

Lo1.02 Houtwal en houtsingel

Beheerpakketten

- Lo1.02.01 (aanvraagcode 8261) Houtsingel en houtwal
- Het element wordt periodiek afgezet in een cyclus van éénmaal per 6-15 jaar.
- De diameter van het hakhout, behoudens de eventuele overstaanders, is maximaal 15 cm op 1,0 meter boven de hakhoutstoof.

Lo1.02.02 (aanvraagcode 8262)

Hoge houtwal

- Het element wordt periodiek afgezet in een cyclus van éénmaal per 21-25 jaar. Tussentijds kan het element gedund worden.
- De diameter van het hakhout, behoudens de eventuele overstaanders, is maximaal 25 cm op 1,0 meter boven de hakhoutstoof.
- Het wallichaam is minimaal 0,8 meter hoog en de kruidachtige vegetatie van de steile walkanten wordt gemaaid.
- Aan de voet van het wallichaam ligt een greppel die in stand wordt gehouden.

L01.02.03 (aanvraagcode 8263)

Holle weg en graft

- Het element is gelegen op het talud van een holle weg of graft in Zuid-Limburg.
- Het element wordt periodiek afgezet in een cyclus van minimaal éénmaal per 15 jaar.
- De diameter van het hakhout, behoudens de eventuele overstaanders, is maximaal 15 cm op 1,0 meter boven de hakhoutstoof.

Instapvoorwaarden

- Een houtwal of houtsingel is een vrijliggend lijnvormig en aaneengesloten landschapselement, al dan niet groeiend op een aarden wal, met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en/of struiken. De begroeiing wordt als hakhout beheerd.
- De houtwal of houtsingel is minimaal 25 meter lang en maximaal 20 meter breed.
- Elzensingels bestaande uit een enkele rij horen niet tot dit landschapselement, maar tot het landschapselement L01.03 Elzensingel.
- Windsingels om boomgaarden en kwekerijen horen niet tot dit landschapselement.

Beheereisen

- Tenminste 75% van de oppervlakte van het element wordt als hakhout beheerd en periodiek afgezet.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in of in de directe omgeving van het element en als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling, en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Het wallichaam wordt in stand gehouden als het element daarvan is voorzien.

- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Het afzetten van het element wordt alleen verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart. Overhangende takken kunnen gedurende het gehele jaar worden teruggesnoeid.

L01.03 Elzensingel

Beheerpakketten

- L01.03.01a (aanvraagcode 8291) Bedekking elzensingel 30-50%
- L01.03.01b (aanvraagcode 8292) Bedekking elzensingel 50%-75%
- L01.03.01c (aanvraagcode 8293) Bedekking elzensingel meer dan 75%

Afbakening

Een elzensingel is een vrijliggend lijnvormig en aaneengesloten landschapselement van één rij dat grotendeels bestaat uit Zwarte els en als hakhout wordt beheerd. Onder 'Elzensingel' vallen geen losse bomenrijen en windsingels om boomgaarden en kwekerijen. Een elzensingel is minimaal 25 meter lang.

Beheereisen:

- 75% van lengte van het element wordt als hakhout beheerd.
- Het hakhout wordt periodiek afgezet in een cyclus van éénmaal per 6-21 jaar.
- De diameter van het hakhout, behoudens de eventuele overstaanders, is maximaal 25 cm op 1,0 meter boven de hakhoutstoof.
- Het snoeihout mag niet in het element verwerkt worden.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in of in de directe omgeving van het element en als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling, en meststoffen in het landschapselement gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermings-

middelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.

- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Het afzetten van het element wordt alleen verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart. Overhangende takken kunnen gedurende het gehele jaar worden teruggesnoeid.

L01.04 Bossingel en bosje

L01.04.01 (aanvraagcode 8301)

Bossingel en bosje

Instapeisen

- Een bossingel is een vrijliggend lijnvormig en aaneengesloten landschapselement met opgaande begroeiing van inheemse bomen lijnvormig en struiken.
- Een bosje is een vrijliggend vlakvormig en aaneengesloten landschapselement met opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken.

Grootte

- Een bossingel is minimaal 25 meter lang en maximaal 20 meter breed.
- Een bosje is minimaal 2,0 are en maximaal 1 hectare groot.

Beheereisen

- Het element wordt als bos met hoog opgaande bomen beheerd.
- Het element wordt periodiek gedund en overhangende takken kunnen het gehele jaar worden gesnoeid.
- Randen van het element kunnen als hakhout beheerd worden.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in of in de directe omgeving van het element, en als snoeihout versnipperd wordt, mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.

- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling, en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Het dunnen van het element wordt alleen verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart.

L01.05 Knip- of scheerheg

Beheerpakketten

- L01.05.01a (aanvraagcode 8311) Knip- en scheerheg; jaarlijkse cyclus
- U knipt of scheert de heg eens per jaar. Na het knippen/scheren is de heg minimaal 0,8 meter hoog.
- L01.05.01b (aanvraagcode 8312) Knip- en scheerheg; 2-3 jaarlijkse cyclus
- De heg bestaat voor meer dan 50% uit meidoorn en u knipt of scheert deze om de 2-3 jaar. Na het knippen/scheren is de heg minimaal 1 meter hoog en minimaal 0,8 meter breed.

Instapeisen

- Een knip- of scheerheg is een vrijliggend lijnvormig landschapselement, met aaneengesloten begroeiing van inheemse bomen en/of struiken, dat u knipt of scheert.
- Een knip- of scheerheg kan periodiek gevlochten worden.
- Windsingels om boomgaarden en kwekerijen horen hier niet bij.

Minimale grootte

Een knip- en scheerheg is minimaal 25 meter lang.

Beheereisen

- Snoeimateriaal mag blijven liggen voor zover dat het element of de ondergroei niet schaadt.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in of in de directe omgeving van het element, en als snoeihout

versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.

- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling, en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 15 juni en 15 maart.

Lo1.06 Struweelhaag

Beheerpakketten

- Lo1.06.01a (aanvraagcode 8321) Struweelhaag snoeicyclus 5 tot 7 jaar
- Het element kan vrij uitgroeien en wordt eens per 5 tot 7 jaar aan drie zijden gesnoeid. Na het snoeien is de haag minimaal 1,00 meter hoog en minimaal 0,80 meter breed.
- Afzetten gebeurt op 20 centimeter boven de bestaande poest (stoof of knot).

Lo1.06.01b (aanvraagcode 8322) Struweelhaag snoeicyclus groter dan 12 jaar

- Het element kan vrij uitgroeien en wordt 1 maal per 12 tot 25 jaar afgezet.
- Afzetten gebeurt op 20 centimeter boven de bestaande poest (stoof of knot).

Instapvoorwaarden

Een struweelhaag is een vrijliggend lijnvormig landschapselement met een aaneengesloten opgaande begroeiing van inheemse, overwegend doornachtige, struiken. U mag struweelhagen periodiek vlechten. Hagen die u minimaal eens per 3 jaar snoeit, horen tot het beheertype Lo1.05 Knip- of scheerheg.

Minimale grootte

Een struweelhaag is minimaal 25 meter lang.

Beheereisen

- Het snoeien kan gecombineerd worden met het vlechten van de haag.
- Het snoeihout mag niet in het element verwerkt worden.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in of in de directe omgeving van het element, en als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling, en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Sloopmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Het afzetten van het element wordt alleen verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart. Overhangende takken kunnen gedurende het gehele jaar worden teruggesnoeid.
- Als snoeiwerkzaamheden machinaal worden uitgevoerd, wordt geen klepelmaaier gebruikt.

Lo1.07 Laan

Beheerpakketten

- Lo1.07.01a (aanvraagcode 8331) Gemiddelde stamdiameter bomen kleiner dan 20 cm
- Lo1.07.01b (aanvraagcode 8332) Gemiddelde stamdiameter bomen 20 tot 60 cm
- Lo1.07.01c (aanvraagcode 8333) Gemiddelde stamdiameter bomen groter dan 60 cm

U meet de diameter van de stammen op 1 meter boven het maaiveld en deelt het element als geheel in een van de diameterklassen in op basis van de gemiddelde diameter van de bomen.

Instapvoorwaarden

- Een laan is een weg of pad, die aan beide zijden met één of meerdere rijen bomen is beplant en is bedoeld en aangelegd als laan.
- Een laan bestaat meestal uit bomen van dezelfde soort en leeftijd en er is sprake van een herkenbaar en regelmatig plantverband.
- Dijken met een weg, bovenop de kruin van de dijk, die aan beide zijden met bomen is beplant horen hier ook bij.
- Losse bomenrijen vallen onder L01.13 Bomenrij en Solitaire boom.

Minimale grootte

Een laan is minimaal 50 meter lang.

Beheereisen

- De bomen worden periodiek gesnoeid.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in of in de directe omgeving van het element. Evenmin mag versnipperd hout verwerkt worden in het element.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling, en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt. Ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) in het element mogen middels een stobbenbehandeling bestreden worden.
- De bomen mogen niet beschadigd worden door vee.
- Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 15 juli en 15 maart.

L01.08 Knotboom

Beheerpakketten

- L01.08.01a (aanvraagcode 8341) Gemiddelde stamdiameter knotboom kleiner 20 cm
- L01.08.01b (aanvraagcode 8342) Gemiddelde stamdiameter knotboom 20 tot 60 cm
- L01.08.01c (aanvraagcode 8343) Gemiddelde stamdiameter knotboom groter dan 60 cm

U meet de diameter van de stammen op 1 meter boven het maaiveld en als het element uit meerdere knotbomen bestaat, deelt u het element als geheel in een van de diameterklassen ingedeeld op basis van de gemiddelde diameter van de bomen van het element.

Instapvoorwaarden

Een knotboom is een inheemse loofboom, waarvan u de stam periodiek op een hoogte van minimaal 1 meter boven maaiveld afzet (knot).

Knotbomen kunnen solitaire bomen zijn, rijen of kleine groepen. Een kleine groep bestaat uit maximaal 20 bomen. Vlakvormige landschapselementen met knotbomen, behalve kleine groepen, horen hier niet bij, maar kunnen mogelijk gerangschikt worden onder het landschapselement L01.11 Hakhoutbosje of L.01.12 Griendje, als voldaan wordt aan de eisen van die landschapselementen.

Beheereisen

Knotwilgen, -elzen, -essen en –populieren worden in een cyclus van éénmaal per 3-8 jaar geknot. Knoteiken en – haagbeuken worden geknot in een cyclus van minimaal eenmaal per 15 jaar.

Er mag geen snoeihout verbrandt worden in de directe omgeving van de knotboom.

Als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt. Ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) in het element mogen middels een stobbenbehandeling bestreden worden.

De boom mag niet beschadigd worden door vee.

Knotwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart.

L01.09 Hoogstamboomgaard

L01.09.01 (aanvraagcode 8351)

Hoogstamboomgaard

Instapvoorwaarden

- Een hoogstamboomgaard is een verzameling fruitbomen met een stam van minimaal 1,50 meter hoog en waarvan de onderbegroeiing bestaat uit een grazige vegetatie.
- Een hoogstamboomgaard bestaat uit minimaal 10 bomen en heeft een dichtheid van minimaal 50 en maximaal 150 fruitbomen per hectare.
- Maximaal 10% van de bomen bestaat uit walnoten.
- Een hoogstamboomgaard is vaak in een cluster geplant en duidelijk afgescheiden van de omgeving.

Beheereisen

- Als het appel of peer betreft, wordt de boom tenminste éénmaal per 2 jaar gesnoeid. Andere soorten enkel vormsnoei als dat nodig is.
- De grasvegetatie wordt jaarlijks gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd of de grasvegetatie wordt beweid.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in de directe omgeving van de bomen of versnipperd hout verwerkt worden in de boomgaard.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling, en de pleksgewijze bestrijding van Akkerdistel, Ridderzuring en Brandnetel in het element gebruikt worden.
- De hoogstamfruitboom mag niet beschadigd worden door vee. Jonge bomen zijn voorzien van een boomkorf.
- Bemesten en bekalken van de boomgaard is toegestaan. Bij bemesten van de boomgaard worden de fruitbomen en wortels niet beschadigd.
- Snoeiwerkzaamheden kunnen gedurende het gehele jaar worden verricht.

L01.10 Struweelrand

L01.10.01 (aanvraagcode 8361)

Struweelrand

Instapvoorwaarden

- Een struweelrand is een aaneengesloten rand met een mozaïek van struweel (bramen en/of andere inheemse bomen en struiken) en een kruidachtige begroeiing van inheemse grassen en kruiden die zich spontaan kunnen ontwikkelen.
- Maximaal 50% van de oppervlakte van de rand is ingenomen door bomen en/of struiken.
- De struweelrand kan langs een bosrand of een ander landschapselement liggen, maar ook vrij in het veld, bijvoorbeeld langs een perceelsrand.

Omvang

De rand is minimaal 25 meter lang en maximaal 20 meter breed.

Beheereisen

- Periodiek wordt de begroeiing gemaaid en afgezet.
- 50% van de oppervlakte van de rand bestaande uit een kruidachtige begroeiing van inheemse grassen en kruiden mag periodiek gemaaid worden met een cyclus van maximaal éénmaal per 5 jaar. Het maaisel wordt afgevoerd.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in of in de directe omgeving van het element, en als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling en de pleksgewijze bestrijding van Akkerdistel, Ridderzuring en Brandnetel, en meststoffen in het element gebruikt worden. Als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.

- Sloopmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Maaiwerkzaamheden worden uitgevoerd tussen 15 juli en 15 maart en het afzetten van struweel wordt alleen verricht in de periode tussen 1 november en 15 maart.

Lo1.11 Hakhoutbosje

Beheerpakketten

- Lo1.11.01a (aanvraagcode 8391) Hakhoutbosje met dominantie van langzaam groeiende boomsoorten (zomereik, wintereik, berk, haagbeuk).
- Lo1.11.01b (aanvraagcode 8392) Hakhoutbosje met dominantie van snelgroeiende boomsoorten (zwarte els, gewone es)

Instapvoorwaarden

Een hakhoutbos(je) is een vrijliggend vlakvormig landschapselement, met inheemse bomen en/of struiken dat als hakhout wordt beheerd. Kleine vrijliggende bosjes zonder hakhoutbeheer of met enkel hakhoutbeheer aan de randen vallen onder het landschapselement Lo1.04 Bossingel en Bosje.

Grootte

Een hakhoutbosje is minimaal 1 are en maximaal 1,0 hectare groot.

Beheereisen

- Minimaal 80% van de oppervlakte van het bosje wordt als hakhout beheerd.
- Het element wordt periodiek afgezet in een cyclus van éénmaal per 6 - 25 jaar.
- De diameter van het hakhout, behoudens de eventuele overstaanders, is maximaal 20 cm op 1,0 meter boven de hakhoutstoot.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in of in de directe omgeving van het element, en als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.

- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling, en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Sloopmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Het afzetten van het element wordt alleen verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart. Overhangende takken kunnen gedurende het gehele jaar worden teruggesnoeid.

Lo1.12 Griendje

Lo1.12.01 (aanvraagcode 8401)

Griendje

Instapvoorwaarden

Een griendje is een vrijliggend vlakvormig landschapselement met inheemse wilgensoorten dat als hakhout wordt beheerd. Grienden die machinaal gemaaid worden horen hier niet bij.

Grootte

Het griendje is minimaal 1 are en maximaal 1,0 hectare groot.

Beheereisen

- Het element bestaat uit inheemse wilgensoorten en wordt geheel als hakhout beheerd en afgezet in een cyclus van tenminste éénmaal per 5 jaar.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in of in de directe omgeving van het element, en als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.

- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling, en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Het afzetten van het element wordt alleen verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart. Overhangende takken kunnen gedurende het gehele jaar worden teruggesnoeid.
- Het gaat om solitaire bomen of bomen in een groep of rij die op of langs landbouwgrond staan.
- Bomen die een onderdeel vormen van een ander landschapselement of deel uitmaken van een bomenrij als bedoeld in dit landschapselement kunnen niet als solitaire boom of verzameling van solitaire bomen aangevraagd worden.
- Vlakvormige boomweides behoren niet tot dit landschapselement.
- Solitaire knotbomen of een rij knotbomen behoren tot het landschapselement L01.08 Knotboom.
- Windsingels om boomgaarden en kwekerijen horen niet tot dit landschapselement.

Omvang

Een bomenrij is minimaal 50 meter lang en bestaat uit minimaal uit 8 bomen per 100 meter. Het maximaal aantal bomen in een rij wordt bepaald door het aantal bomen dat binnen de lengte van de rij op natuurlijke wijze kan uitgroeien tot volwaardige bomen. Een solitaire boom staat qua omvang gelijk aan 16 vierkante meter bomenrij.

L01.13 Bomenrij en solitaire boom

Beheerpakketten

- L01.13.01a (aanvraagcode 8411) Bomenrij, gemiddelde stamdiameter boom kleiner dan 20 cm
- L01.13.01b (aanvraagcode 8412) Bomenrij, gemiddelde stamdiameter boom 20 tot 60 cm
- L01.13.01c (aanvraagcode 8413) Bomenrij, gemiddelde stamdiameter boom groter dan 60 cm
- L01.13.02a (aanvraagcode 8414) Solitaire boom, gemiddelde stamdiameter kleiner dan 20 cm
- L01.13.02b (aanvraagcode 8415) Solitaire boom, gemiddelde stamdiameter boom 20 tot 60 cm
- L01.13.02c (aanvraagcode 8416) Solitaire boom, gemiddelde stamdiameter boom groter dan 60 cm

U meet de diameter van de stammen op 1 meter boven het maaiveld. Als het element uit meerdere knotbomen bestaat, deelt u het element als geheel in een van de diameterklassen in op basis van de gemiddelde diameter van de bomen van het element.

Instapvoorwaarden

- Een bomenrij/solitaire boom is een vrijliggend landschapselement van inheemse loofbomen dat niet kan worden gerangschikt onder andere landschapselementen.

Beheereisen

- De bomen worden periodiek gesnoeid. Jonge bomen gemiddeld eenmaal per 5 jaar en oudere bomen gemiddeld eenmaal per 10 jaar. Bij oudere bomen kan het snoeien zich beperken tot het verwijderen van dood hout.
- Na het snoeien beslaat de blijvende kroon altijd minimaal tweederde deel van de totale lengte van de boom.
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in de directe omgeving van het element of versnipperd hout verwerkt worden in het element.
- Als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt. Ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) in het element mogen middels een stobbenbehandeling bestreden worden.
- De bomen mogen niet beschadigd worden door vee. Jonge bomen in een weiland (boomdijk) zijn voorzien van een boomkorf en solitaire bomen in een weiland zijn uitgerasterd.

- Snoeiwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 15 juli en 15 maart.

L01.14 Rietzoom en klein Rietperceel

Beheerpakketten

- L01.14.01a (aanvraagcode 8421) Smalle rietzoom (2 tot 5 meter)
- L01.14.01b (aanvraagcode 8422) Brede rietzoom (groter dan 5 meter) en klein rietperceel

Instapvoorwaarden

- Een rietzoom bevindt zich langs een waterloop en bestaat uit riet-, biezen en/of zeggevegetaties met een dominantie van riet (bedekking riet groter dan 50%).
- Een klein rietperceel is een vlakvormig element met een vegetatie uit overwegend riet. De maaibare oppervlakte van een klein rietperceel is maximaal 0,5 hectare.

Omvang

De rietzoom heeft een breedte van minimaal 2 meter en is minimaal 25 meter lang.

Beheereisen

- Maximaal 20% van de oppervlakte van het element bestaat uit struweel.
- Het element wordt periodiek gemaaid in een cyclus van éénmaal per 2-4 jaar en het maaisel wordt afgevoerd.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Maaierwerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 oktober en 1 maart.

L01.15 Natuurvriendelijke oever

L01.15.01 (aanvraagcode 8431) Natuurvriendelijke oever

Instapvoorwaarden

Een natuurvriendelijke oever is een aaneengesloten oever langs een bestaande waterloop, in de vorm van een plas- of drasberm of flauw talud (flauw talud minimaal 1:3).

Grootte

De oever heeft een breedte van minimaal 3 en maximaal 10 meter en is minimaal 25 meter lang.

Beheereisen

- Het element wordt periodiek gemaaid in een cyclus van minimaal éénmaal per 2 jaar en maximaal éénmaal per jaar.
- Het maaisel wordt afgevoerd.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden en als op het perceel waarop het element is gelegen gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen worden gebruikt, vindt dat gebruik op een zodanige wijze plaats dat het element daardoor geen schade oploopt.
- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee.
- Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Maaierwerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 15 juli en 1 maart.

Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)

Dienst Regelingen (DR) verwerkt uw persoonsgegevens, in opdracht van de provincies, in overeenstemming met de Wbp. Dit betekent, onder andere, dat we u informeren over het gebruik van uw gegevens. We gebruiken de gegevens in subsidieaanvragen natuurregelingen onder meer voor de uitvoering van: het stelsel van toeslagrechten binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid; de subsidieverlening voor (agrarisch) natuurbeheer; van toepassing zijnde regelingen voortvloeiend uit de EU-verordeningen.

Verder verstrekken we uw gegevens aan:

- diensten van EL&I, zoals de Dienst Landelijk Gebied, nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit, Directie Natuur en Directie Kennis
- en aan instanties zoals het Milieu en Natuurplanbureau van VROM, de Provincies, Rijkswaterstaat, de Europese Commissie, Centraal bureau voor de statistiek, Land- en tuinbouw organisaties, het Faunafonds, Unie van Landschappen, Unie van Bosgroepen, Vereniging Vogelbescherming Nederland, Platform soortenbeschermende organisaties, Stichting centrum voor landbouw en milieu (CLM), het Bosschap, Stichting Landschapsbeheer Nederland, Wageningen universiteit (WUR) en Stichting Nationaal Groenfonds.

Meer informatie

Meer informatie over het gebruik van uw gegevens is vastgelegd in het openbaar register 'Meldingen WBP'. Dit kunt u vinden op hetlnvloket.nl. Kies voor de menuoptie Organisatie, Bescherming persoonsgegevens U komt op de pagina Bescherming persoonsgegevens. Kies in het linker menu Meldingen WBP en scroll daarna naar beneden tot u bij DR – Dienst Regelingen bent. Kies voor Subsidieaanvragen natuurregelingen. Voor vragen over het gebruik van uw gegevens kunt u contact opnemen met Het LNV-Loket, 0800 - 22 333 22 (gratis) op werkdagen van 8.30 - 16.30 uur.

Publicatie subsidiegegevens

Steun, subsidies en bedrijfstoelage die u heeft ontvangen zijn openbaar en publiceren wij vanaf 2006 jaarlijks op de website van EL&I. Nederland is dit vanaf 2008 verplicht. Dit betekent dat wij de bedragen uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling die u heeft ontvangen jaarlijks per subsidieontvanger bekend maken.

De subsidies die wij in de periode 16 oktober 2008 tot en met 15 oktober 2009 betaald hebben, maken we op 1 juli 2010 openbaar. Wij gebruiken uw gegevens niet voor commerciële doeleinden. Kijk voor meer informatie op hetlnvloket.nl en kies Internationaal > Europa > Openbaarmaking EU-subsidies.

Heeft u vragen?

Ga naar de website van uw provincie of kijk op hetlnvloket.nl. Daar vindt u de meest actuele informatie. U kunt er ook aanvullende brochures en formulieren downloaden.

Heeft u daarna nog vragen?

Bel dan gratis met Het LNV-Loket: 0800 – 22 333 22 (op werkdagen tussen 8.30 en 16.30 uur).

Provinciale informatiepunten

Voor vragen over de voorwaarden van het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer, de specifieke pakketteisen, het beheer van uw percelen en de provinciale Natuurbeheerplannen kunt u terecht bij uw provinciale informatiepunt. Meer informatie vindt u ook op www.portaalnatuurenlandschap.nl.

Regeling Groenprojecten (Groenfinanciering)

Agrarisch ondernemers die deelnemen aan het agrarisch natuurbeheer kunnen gebruik maken van groenfinanciering. Dit is een lening tegen een lager tarief gedurende de looptijd van de subsidiebeschikking. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met uw (groen) bank.

Over Dienst Regelingen

Dienst Regelingen is een uitvoeringsinstantie die regelingen en wetten uitvoert voor rijks- en provinciale overheden, zoals:

- EU-regelingen
- verordeningen en verplichtingen
- de identificatie en registratie van percelen, dieren en relaties
- vergunningen en ontheffingen voor het landelijk gebied
- regelingen rond het mestbeleid
- nationale subsidieregelingen
- regelingen rond het plattelandsontwikkelingsbeleid

Het SNL wordt mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Europese Unie. Daarom moet u ook voldoen aan de Europese verordeningen ELFPO Vo. 1974/2006, 1975/2006 en GBCS Vo. 1122/2009.

Deze brochure is informatief. U kunt er geen rechten aan ontleen. De oorspronkelijke tekst van het SNL vindt u in de provinciale bladen.

Correspondentie met Dienst Regelingen

Zorg ervoor dat u op alle correspondentie met Dienst Regelingen uw aanvraagnummer en relatienummer op elke pagina vermeldt. Op standaardformulieren is hiervoor ruimte gereserveerd.

Meer informatie

Bel dan met Het LNV-Loket: 0800 – 22 333 22 (op werkdagen van 8.30 tot 16.30 uur). Of kijk op hetlnvloket.nl. U kunt ook de website van uw provincie raadplegen.

Dienst Regelingen

SNL
Antwoordnummer 86
9400 VB Assen

Provincie	Informatiepunt	Telefoonnummer	Website
Groningen	Informatiepunt Landelijk Gebied	(050) 31 78 555	www.infopuntgroningen.nl
Friesland	Samenwerkingsverband natuur- en landschapsbeheer	(058) 29 25 225	www.SANL-fryslan.nl
Drenthe	DLG Steunpunt Programma beheer en SNL regio Noord	(0592) 31 60 83	
Overijssel	Groenloket	(0900) 20 21 492	www.groenloketoverijssel.nl
Gelderland	Groenloket Gelderland	(0900) 36 36 360 Bereikbaar maandag t/m donderdag tussen 9.00 en 13.00 uur (in de aanvraag- periode ook op vrijdag.)	www.groenloket.nl
Flevoland	DLG regio Oost	(0900) 36 36 360	www.groenloket.nl
Noord-Holland	DLG Steunpunt Programma beheer en SNL regio West	(030) 23 44 079	
Zuid-Holland	DLG Steunpunt Programma beheer en SNL regio West	(030) 23 44 079	
Utrecht	DLG Steunpunt Programma beheer en SNL regio West	(030) 23 44 079	www.provincie-utrecht.nl/snl
Noord Brabant	Brabants Groenloket	(0900) 235 25 25 Bereikbaar op werkdagen tussen 9.00 en 12.00 uur	www.brabant.nl/groenloket E-mail: groenloket@brabant.nl
Limburg	DLG regio Zuid	(013) 59 50 595	www.limburg.nl/snll
Zeeland	DLG regio Zuid	(013) 59 50 595	www.dienstlandelijkgebied.nl

